

Dopady opatření proti šíření pandemie COVID-19 na příjezdový cestovní ruch ve vybraných zemích Evropské unie

Bakalářská práce

Studijní program:
Studijní obor:

B0488A050006 Mezinárodní ekonomické vztahy
Cestovní ruch

Autor práce:
Vedoucí práce:

Veronika Honců
Ing. Jana Šimanová, Ph.D.
Katedra ekonomie

Zadání bakalářské práce

Dopady opatření proti šíření pandemie COVID-19 na příjezdový cestovní ruch ve vybraných zemích Evropské unie

Jméno a příjmení: **Veronika Honců**
Osobní číslo: **E19000136**
Studijní program: **B0488A050006 Mezinárodní ekonomické vztahy**
Specializace: **Cestovní ruch**
Zadávající katedra: **Katedra ekonomie**
Akademický rok: **2021/2022**

Zásady pro vypracování:

1. Stanovení cílů a formulace výzkumných otázek.
2. Vymezení zemí a jejich specifík.
3. Analýza stavu mezinárodního cestovního ruchu ve vybraných zemích před a po zavedení opatření.
4. Komparace a evaluace ekonomických dopadů.
5. Formulace závěrů a zhodnocení výzkumných otázek.

Rozsah grafických prací:
Rozsah pracovní zprávy:
Forma zpracování práce:
Jazyk práce:

30 normostran
tištěná/elektronická
Čeština

Seznam odborné literatury:

- BERÁNEK, Jaromír, 2013. *Ekonomika cestovního ruchu*. Praha: MAG CONSULTING. ISBN 978-80-86724-46-1.
- OECD, 2021. *Tourism receipts and spending* (indicator) [online]. Paris: Organisation for Economic Co-operation and Development [cit. 2021-09-30]. Dostupné z: <https://data.oecd.org/industry/tourism-receipts-and-spending.htm>
- EVROPSKÁ KOMISE, 2021. *Systém Re-open EU*. [online]. Brusel: Evropská unie [cit. 2021-09-30]. Dostupné z: <https://reopen.europa.eu/cs>
- UNWTO, 2020. *UNWTO Briefing Note –Tourism and COVID-19: Issue 1 –How are countries supporting tourism recovery?*. Madrid: World Tourism Organization. ISBN 978-92-844-2188-6. Dostupné z: <https://doi.org/10.18111/9789284421893>
- PROQUEST, 2021. *Databáze článků ProQuest* [online]. Ann Arbor, MI, USA: ProQuest. [cit. 2021-09-30]. Dostupné z: <http://knihovna.tul.cz>

Konzultant: Ing. Lenka Červová, Ph.D., odborný asistent na katedře marketingu a obchodu Ekonomické fakulty TUL

Vedoucí práce: Ing. Jana Šimanová, Ph.D.
Katedra ekonomie

Datum zadání práce: 1. listopadu 2021
Předpokládaný termín odevzdání: 31. srpna 2023

L.S.

doc. Ing. Aleš Kocourek, Ph.D.
děkan

doc. PhDr. Ing. Pavla Bednářová, Ph.D.
vedoucí katedry

V Liberci dne 1. listopadu 2021

Prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Jsem si vědoma toho, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 - školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má bakalářská práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědoma následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

5. května 2022

Veronika Honců

Dopady opatření proti šíření pandemie COVID-19 na příjezdový cestovní ruch ve vybraných zemích Evropské unie

Anotace

Bakalářská práce je zaměřena na dopady opatření proti šíření pandemie COVID-19 na příjezdový cestovní ruch v ekonomicky nejsilnějších zemích Evropské unie – Německu a Francii. Řešení práce spočívá v komparativní analýze dat, která je provedena v delších časových řadách kvantitativních ukazatelů mezinárodního cestovního ruchu ve Francii a Německu v letech před a během koronavirové krize. V první, teoretické části je popsán mezinárodní cestovní ruch, nejprve obecně, poté jako sektor ekonomiky a dále jsou zde uvedeny možnosti hodnocení turismu. Ve druhé, praktické části se autorka zaměřuje již na konkrétní vývoj indikátorů, jako jsou příjmy z inomingového cestovního ruchu, návštěvnost a její struktura a podíl cestovního ruchu na hrubém domácím produktu či zaměstnanosti ve Francii a Německu v období před a po zavedení opatření proti šíření pandemie COVID-19. Závěrem je shrnutí a vyhodnocení výsledků, tj. zejména vývojových trendů před pandemií a dopadem opatření proti jejímu šíření.

Klíčová slova

Atraktivita, cestovní ruch, COVID-19, dopady, Evropská unie, Francie, inomingový, indikátory, mezinárodní, návštěvník, Německo, opatření, pandemie, příjezdový, restrikce, řešení, situace, státy, turismus, turista, ukazatele, virus, země.

Impact of Measures Against the Spread of the COVID-19 Pandemic on Incoming Tourism in Selected Countries of the European Union

Annotation

The bachelor thesis focuses on the effects of measures against the spread of the COVID-19 pandemic on inbound tourism in the economically strongest countries of the European Union – Germany and France. The work makes a comparative analysis of data that is performed on longer time series of quantitative indicators of international tourism in France and Germany in years before and during the coronavirus crisis. The theoretical part first describes international tourism in general, then as a sector of the economy and then there are tourism evaluation options. In the practical part, the authoress focuses on the specific development of indicators such as income from incoming tourism, number of arrivals and its structure and the share of tourism in gross domestic product or employment in France and Germany in the period before and after the introduction of measures against the spread of the COVID-19 pandemic. In conclusion, a summary is given and evaluation of the results are presented, i.e. especially the development trends before the pandemic and the impact of measures against its spread.

Key Words

Arrival, attractiveness, countries, COVID-19, European Union, France, Germany, impacts, incoming, indexes, indicators, international, measures, pandemic, restrictions, situation, solution, states, tourism, tourist, travel, virus, visitor.

Poděkování

Chtěla bych poděkovat Ing. Janě Šimanové, Ph.D. za odborné vedení, rady, které mi byly poskytnuty a za veškerý čas, který věnovala při pomoci se zpracováním a kontrolou bakalářské práce.

Obsah

Seznam zkratk	13
Seznam tabulek	14
Seznam grafů.....	15
Úvod	16
1. Vymezení pojmu cestovní ruch.....	18
1.1 Definice cestovního ruchu a mezinárodního cestovního ruchu.....	18
1.2 Příjezdový a výjezdový cestovní ruch	19
1.3 Účastníci cestovního ruchu.....	19
1.4 Charakteristika cestovního ruchu dle účelu cesty.....	20
1.5 Cestovní ruch jako systém	21
1.5.1 Subjekt cestovního ruchu	21
1.5.2 Objekt cestovního ruchu	22
1.5.3 Předmět cestovního ruchu.....	22
1.6 Cestovní ruch jako odvětví ekonomiky.....	22
1.6.1 Základní ekonomické aspekty cestovního ruchu.....	23
2. Možnosti hodnocení dopadů cestovního ruchu na ekonomiku.....	26
2.1 Statistické hodnocení	26
2.2 Ekonomicko-peněžní hodnocení	27
2.3 Individuální hodnocení.....	29
2.4 Sociokulturní hodnocení	30
2.5 Globální dopady mezinárodního turismu na světovou ekonomiku.....	30
3. Příjezdový cestovní ruch a ekonomika cestovního ruchu ve vybraných zemích	
Evropské unie.....	31
3.1 Mezinárodní cestovní ruch ve Francii.....	33
3.1.1 Turistická odvětví a významné turistické destinace.....	33
3.1.2 Protipandemická opatření ve Francii	34
3.1.3 Vývojové trendy a dopady protipandemických opatření na příjezdový cestovní ruch a ekonomiku cestovního ruchu ve Francii.....	36
3.1.4 Podpora turismu ve Francii během pandemie	41
3.2 Mezinárodní cestovní ruch v Německu.....	44
3.2.1 Turistická odvětví a významné turistické destinace.....	45
3.2.2 Protipandemická opatření v Německu	45

3.2.3	Vývojové trendy a dopady protipandemických opatření na příjezdový cestovní ruch a ekonomiku cestovního ruchu v Německu	47
3.2.4	Podpora turismu v Německu během pandemie	51
4.	Komparativní vyhodnocení dopadů pandemie na příjezdový cestovní ruch a jeho ekonomiku	53
4.1	Příjmy z inomingového cestovního ruchu	53
4.2	Návštěvnost.....	54
4.3	Návštěvnost dle národnosti	55
4.4	Podíl cestovního ruchu na hrubém domácím produktu	56
4.5	Podíl zaměstnanosti v cestovním ruchu	57
4.6	Shrnutí a vyhodnocení výsledků.....	58
	Závěr	60
	Seznam použité literatury	63

Seznam zkratek

CFT	Výbor pro sektor cestovního ruchu Francie
CR	Cestovní ruch
EU	Evropská unie
HDP	Hrubý domácí produkt
MMF	Mezinárodní měnový fond
MSP	Malé a střední podnikání
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
PB	Platební bilance
TSA	Satelitní účet cestovního ruchu

Seznam tabulek

<i>Tabulka 1: Příjezdový CR Francie před a během pandemie</i>	36
<i>Tabulka 2: Příjezdový CR Německa před a během pandemie</i>	48
<i>Tabulka 3: Průměrné roční tempo růstu příjmů z inomingového CR</i>	54
<i>Tabulka 4: Průměrné roční tempo růstu přenocujících turistů</i>	55
<i>Tabulka 5: Průměrné roční tempo růstu podílu celkového CR na HDP</i>	57
<i>Tabulka 6: Průměrné roční tempo růstu podílu celkové zaměstnanosti v CR na celkové zaměstnanosti</i>	57
<i>Tabulka 7: Shrnující tabulka vývojových trendů jednotlivých indikátorů</i>	58

Seznam grafů

<i>Graf 1: HDP v zemích Evropské unie 2020 v USD</i>	<i>32</i>
<i>Graf 2: Příjmy z plateb za služby CR v zemích EU 2018 v USD.....</i>	<i>32</i>
<i>Graf 3: Příjmy z inomingového CR Francie</i>	<i>37</i>
<i>Graf 4: Návštěvnost Francie.....</i>	<i>38</i>
<i>Graf 5: Podíl návštěvníků dle regionální národnosti ve Francii.....</i>	<i>38</i>
<i>Graf 6: Podíl návštěvníků dle národnosti Francie</i>	<i>39</i>
<i>Graf 7: Podíl CR na HDP France</i>	<i>39</i>
<i>Graf 8: Podíl CR na zaměstnanosti Francie.....</i>	<i>40</i>
<i>Graf 9: Příjmy z inomingového CR Německa</i>	<i>48</i>
<i>Graf 10: Návštěvnost Německa.....</i>	<i>49</i>
<i>Graf 11: Podíl návštěvníků dle regionální národnosti Německa.....</i>	<i>50</i>
<i>Graf 12: Podíl návštěvníků dle národnosti Německa</i>	<i>50</i>
<i>Graf 13: Podíl CR na HDP Německa</i>	<i>50</i>
<i>Graf 14: Podíl CR na zaměstnanosti Německa.....</i>	<i>51</i>
<i>Graf 15: Porovnání příjmů z inomingového CR Francie a Německa.....</i>	<i>53</i>
<i>Graf 16: Porovnání návštěvnosti Francie a Německa</i>	<i>55</i>
<i>Graf 17: Porovnání národnosti návštěvníků.....</i>	<i>55</i>
<i>Graf 18: Porovnání regionální národnosti návštěvníků 2018.....</i>	<i>56</i>
<i>Graf 19: Porovnání podílu CR na HDP zemí.....</i>	<i>56</i>
<i>Graf 20: Porovnání podílu zaměstnanosti v cestovním ruchu zemí.....</i>	<i>57</i>

Úvod

V posledních dvou letech se lidstvo potýká s pandemií COVID-19, která významně ovlivnila světovou ekonomiku. Jedním z nejvíce zasažených odvětví je cestovní ruch. S cílem omezit šíření pandemie, bylo přijato mnoho opatření a nařízení v oblasti mobility obyvatelstva, která vedla k poklesu cestování, především pak mezinárodního. Populace v posledních letech před pandemií vzhledem k nebývalé dostupnosti a nízkým cenám letecké dopravy všeobecně nacházela oblibu v objevování světa. Z ekonomického úhlu pohledu se cestovní ruch na světovém HDP v letech před pandemií podílel téměř 10 % (WTTC 2020).

Států, které pokles cestovního ruchu v důsledku pandemických opatření zasáhl ve velkém měřítku, je mnoho. Tato bakalářská práce se zabývá vybranými zeměmi Evropské unie (EU), kterými jsou – Francie a Německo, tj. ekonomicky nejsilnější země EU. Cílem této práce je zhodnotit dopady opatření proti šíření koronaviru na příjezdový cestovní ruch v těchto státech. Cíl práce bude dosažen zejména prostřednictvím komparativních kvantitativních analýz ukazatelů mezinárodního cestovního ruchu před a po zavedení opatření proti šíření pandemie SARS-COV19. Řešení bakalářské práce odpovídá na základní výzkumnou otázku, jaké byly vývojové trendy v oblasti příjezdového cestovního ruchu a ekonomiky cestovního ruchu a do jaké míry byl opatřeními proti šíření pandemie COVID-19 zasažen příjezdový cestovní ruch a ekonomika cestovního ruchu ve dvou ekonomicky nejsilnějších zemích Evropské unie.

Toto téma si autorka vybrala, protože nachází oblibu v cestování a prozkoumávání nových míst. Situace pandemie jí není lhostejná a ráda by přispěla svými získanými poznatky k této problematice. Aktuálnost byla také jedním z rozhodujících faktorů. Již zmíněné státy vybírala podle velikosti hrubého domácího produktu a na základě příjmů z plateb za služby cestovního ruchu, které byly v těchto zemích jedny z nejvyšších. Také se jedná o dvě největší ekonomiky EU.

První část práce obsahuje úvod do problematiky vč. vysvětlení základních pojmů, které se s mezinárodním cestovním ruchem pojí. V samostatné kapitole jsou pak nastíněny ekonomické aspekty mezinárodního cestovního ruchu a možnosti jejich měření a hodnocení včetně zdrojů informací, především však mezinárodních statistických databází. Poznatky

jsou dále implementovány v praktické části, která se již zaměřuje na analýzu vývoje konkrétních ukazatelů, jimiž jsou příjmy z inomingového cestovního ruchu, návštěvnost a její struktura, podíl cestovního ruchu na makroekonomických indikátorech HDP a nezaměstnanost apod. Pozornost je věnována také průběhu zavádění protipandemických opatření v obou zemích, jakož i finanční a ekonomické podpoře odvětví cestovního ruchu, kterou v obou zemích v krizovém období poskytoval veřejný sektor. Komparativní vyhodnocení stávajících trendů a dopadů opatření proti šíření pandemie COVID-19 je předmětem závěrečné kapitoly.

1. Vymezení pojmu cestovní ruch

Cestovní ruch (CR) se vyskytuje ve více podobách a lze na něj nahlížet z více pohledů, je tak těžké jej přesně definovat. Vymezení je důležité z těchto účelů: analýzy a prognózy vývoje, statistické zkoumání, aplikace legislativních a ekonomických úlev (Beránek 2013).

Začátkem 20. století se odborníci jako E. Guyer-Freuler (1905), E. Piccard (1911) nebo J. Guth (1917) snažili odlišit užší pojem CR od obecně známého cestování. Nejdříve se na něho nahlíželo jako na společenský jev, později bylo poukázáno i na ekonomické aspekty (Beránek 2013).

Pro vymezení CR se používají i jiné termíny jako rekreace nebo turistika. Liší se svým významem a jsou pouze jeho součástí. Rekreace se zabývá organizací a využitím volného času. Turistika vymezuje okruh sportovně orientovaného CR. Na druhou stranu, termín turismus je chápán jako synonymum a pochází z překladu ze světových jazyků (Beránek 2013).

1.1 Definice cestovního ruchu a mezinárodního cestovního ruchu

H. von Schullard, který jako první naznačil spojitost s ekonomikou, definuje „*cestovní ruch jako soubor operací zejména ekonomického charakteru, které se přímo vztahují na vstup, pobyt a pohyb cizinců vně i uvnitř určité země, města nebo regionu*“ (Beránek 2013, 14). Kaspar (1975) vnímá „*cestovní ruch jako souhrn vztahů a jevů, které vyplývají z cestování anebo pobytu osob, přičemž místo pobytu není hlavním ani trvalým místem bydlení nebo zaměstnání*“ (Beránek 2013, 15).

Během 20. století vzniklo mnoho dalších definic, i především od mezinárodních organizací. Mezinárodně uznávaná definice Světové organizace cestovního ruchu (UNWTO) z roku 1991 popisuje „*cestovní ruch jako činnost osoby cestující na přechodnou dobu do místa mimo její běžné životní prostředí, a to na dobu kratší, než je stanovena, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě*“ (Beránek 2013, 15).

Cestovní ruch se dělí dle místa realizace, do které spadají pojmy domácí a zahraniční CR (viz další kapitola). Nejširším pojmem je mezinárodní CR, který probíhá mezi státy bez konkrétního teritoriálního určení neboli zahraniční CR více států (Beránek 2013).

1.2 Příjezdový a výjezdový cestovní ruch

Jak už bylo zmíněno, CR je rozdělen dle místa realizace na domácí a zahraniční. Domácí je cestování domácího obyvatelstva na území vlastního státu, účastníci přitom nepřekračují hranice. Opakem je zahraniční cestovní ruch, u kterého jsou hranice státu překračovány (Beránek 2013).

Důležitým vymezením je poté rozdělení zahraničního CR na výjezdový a příjezdový. Výjezdový neboli outgoing je zaměřen na výjezdy občanů dané země do zahraničí. Oproti tomu příjezdový neboli incoming jsou příjezdy zahraničních návštěvníků do dané země. Zatímco výjezdový CR je nazýván pasivním, protože pro danou zemi má nulový přínos, příjezdový CR je aktivní a přináší s sebou příjmy od zahraničních návštěvníků, kteří své úspory utratí v navštívené zemi a přispějí tím k jejímu ekonomickému růstu (Beránek 2013).

1.3 Účastníci cestovního ruchu

Dle mezinárodní organizace UNWTO jsou rozlišeni účastníci CR následovně:

- Stálý obyvatel (rezident)
- Návštěvník (visitor)
- Turista (tourist)
- Výletník, jednodenní návštěvník (excursionist, same-day visitor)

V domácím CR je stálý obyvatel osobou žijící na daném území nejméně 6 po sobě jdoucích měsíců před navštívením jiného území na dobu kratší, než je 6 měsíců. Naopak v mezinárodním v dané zemi žije nejméně 1 rok před navštívením jiného státu na dobu kratší, než je 1 rok (Beránek 2013).

Návštěvník je osobou, která vycestuje do jiného státu, než ve kterém trvale bydlí anebo osobou, která vycestuje na jiné území své země mimo své bydliště na dobu kratší 1 roku. Přitom hlavním účelem cesty není vykonávání výdělečné činnosti. Návštěvníkem je zároveň turista i výletník. Rozdílem je, že turista do svého cestování zahrne alespoň jedno přenocování, zatímco výletník nikoliv a na daném výletě stráví méně času, než je jeden den. Návštěvník může být nazýván i jako tranzitní, pokud během své cesty navštíví více než jedno místo, které ještě nebylo konečným cílem jeho trasy (Beránek 2013).

Dle místa bydliště lze dále rozdělit návštěvníky na domácí, nazývané jako rezidenty a zahraniční – nerezidenty. Rezidenti jsou občané, kteří navštíví stejnou zemi, ve které bydlí. Jsou to obyvatelé daného státu i cizí státní příslušníci, kteří v té zemi žijí. U nerezidentů je navštívená země jiná, než kde sídlí. Jsou to i osoby sledované země, kteří trvale žijí v cizině (Beránek 2013).

Turisté se také dělí na domácí a zahraniční. Pro statistické účely je třeba znát, zda kategorie mezinárodních turistů spadají do ČR. Tyto sem například nepatří: zahraniční pracovníci, migranti, vojáci, Erasmus studenti na více než půl roku, diplomatictí pracovníci, tranzitní cestující, kočovníci, uprchlíci, vystěhovalci a další. U domácích je především potřeba znát účel cesty a platí zároveň stejné vyloučení z ČR jako u mezinárodního (Beránek 2013).

1.4 Charakteristika cestovního ruchu dle účelu cesty

Klasifikací je turismus rozčleněn podle hlavního účelu cesty, který je spojen s aktivitami uskutečněnými během výletu. Zatímco výlet má pouze jeden hlavní účel, návštěvník může využívat i vedlejší aktivity během své cesty. Dvěma hlavními kategoriemi jsou osobní (personal) a obchodní, profesní (business and professional) účel cesty (United Nations 2010).

Osobní zahrnuje všechny aktivity, které nejsou zahrnované do obchodních. Patří sem: prázdniny, volný čas a rekreace; návštěva přátel a příbuzných; vzdělání a školení; zdraví a zdravotní péče; náboženství/náboženské poutě; nakupování; tranzitní (účelem je cestování do jiného cíle) a ostatní, do kterého je řazeno například dobrovolnictví nebo vyšetřovací práce. Na druhou stranu obchodní účel cesty zahrnuje činnosti osob samostatně výdělečně

činných (OSVČ) a zaměstnance bez vztahu zaměstnavatel-zaměstnanec s rezidentním výrobcem v navštívené zemi jako jsou investoři a podnikatelé. Dále sem patří například účast na jednáních, konferencích, kongresech, veletrzích a výstavách, pořádání přednášek, koncertů, představení a divadelních her. Zařazena je zde i propagace, prodej nebo koupě zboží a služeb jménem nerezidentských výrobců; účast na zahraničních vládních misích jako diplomatický a vojenský personál nebo personál mezinárodních organizací, kromě přiřazené povinnosti vůči navštívené zemi. Mimo jiné sem spadají i smluvní ubytovací a dopravní služby, pracující jako průvodci nebo jiní odborníci nerezidentských agentur pracujících v cestovním ruchu (United Nations 2010).

Roku 2019 světově vycestovalo 55 % účastníků CR za volným časem a rekreací, 28 % vycestovalo navštívit příbuzné nebo se vydali na zdravotní, náboženskou cestu, 11 % podniklo pracovní cestu a 6 % bylo nespecifikováno. U všech regionů kromě Středního východu převažuje volný čas a rekreace jako účel cesty, zde převažuje návštěva příbuzných, zdravotní či náboženské cesty. (UNWTO 2020).

1.5 Cestovní ruch jako systém

Cestovní ruch se dá určit jako jednota prvků se vzájemnými vazbami a vztahy. Tvoří ucelený systém, který je dělen na podsystemy: subjekt, objekt a předmět. Tento tzv. gnoseologický model je popsán v této kapitole (Beránek 2013).

1.5.1 Subjekt cestovního ruchu

Subjektem CR je účastník uspokojující své cestovatelské potřeby. Každý má svůj osobitý soubor vlastností a požadavků, které by měl poskytovatel služeb CR znát. Může se to odrážet ve vlivech fyziologických, psychologických, ekonomických nebo sociálních. Subjekt je zároveň nositel poptávky a spotřebitel produktu, především z pohledu ekonomického. Mohou to být návštěvníci jako je turista či výletník nebo stálý obyvatel, viz kapitola účastníci CR (Beránek 2013).

1.5.2 Objekt cestovního ruchu

Objekt se skládá z cílového místa (destinace) cesty. Mohou to být turistická centra, nebo komplexy přírodních a kulturních atraktivit. Dále se skládá z podniků, které poskytují služby, jež jsou poptávány účastníky v místě a během cesty pobytu. Z pohledu ekonomie je objektem nabídka CR, subjekt cestuje do cílového místa, pokud jsou splněny jeho požadavky prostřednictvím zboží a služeb, které jsou nabízeny podniky a institucemi CR (Beránek 2013).

Nabídka je rozlišena na primární a sekundární. Primární nabídka je dané cílové místo jako např. stát, region, město, přírodní krajina, historicko-kulturní památka a další možné atraktivitu. Tyto místa by měly vyvolávat příznivý potenciál a kvalitu, aby byly navštěvovány. Sekundární nabídku představují podniky, zařízení a instituce CR, které umožňují ubytování, stravování a čerpání doplňkových služeb. Sekundární je závislá na primární, protože bez té by do dané destinace potenciální návštěvník nepřišel (Beránek 2013).

1.5.3 Předmět cestovního ruchu

Předmětem je produkt CR neboli nějaký výrobek či služba uspokojující potřeby účastníků CR. Nejdůležitější a nejčastější je u cestovního ruchu soubor vybraných služeb. Příkladem může být zájezd u cestovní kanceláře, který je složen kombinací jednotlivých služeb, které jsou v souladu s potřebami a přáním spotřebitele. Součástí může být i volný statek, nějaký přírodní výtvar, jež je dostupný zdarma. Například pobřeží s pláží a mořem, které návštěvník navštíví v destinaci, je dostupná všem a zároveň slouží k uspokojení potřeb (Beránek 2013).

1.6 Cestovní ruch jako odvětví ekonomiky

V kapitole výše byl popsán CR jako systém, kde se prolínají mezi sebou podsystémy: objekt, subjekt a předmět, zároveň však existují vazby i mezi jinými systémy tvořící jeho okolí. Těmi je ekonomické, politické, sociální a mnohá další prostředí. Jelikož je v této práci

kladen důraz na ekonomický pohled, bude na něj soustředěna tato kapitola (Beránek 2013).

1.6.1 Základní ekonomické aspekty cestovního ruchu

Z čistě ekonomického úhlu pohledu je cílem CR prodat zboží a služby za účelem tvorby zisků podniků v tomto oboru. Stávají se tak součástí spotřeby účastníků CR. Předpokladem účasti je dostatek disponibilních finančních zdrojů a volného času. Finanční zdroje závisí na reálných příjmech a výdajích člověka získaných pracovní činností, státní dotací nebo ostatními příjmy jako např. dědictvím. Spotřební výdaje jsou závislé na způsobu života a na úrovni cen základního spotřebního zboží a služeb (Beránek 2013).

Spotřební koš je určován pro výpočet indexu spotřebitelských cen. Zahrnuje okolo 800 položek, které jsou rozřazeny do odlišných kategorií. Můžou to být potraviny, oděvy, obuv, bydlení, energie, doprava, sport, kultura, rekreace, stravování, ubytování a další. Čím větší mají domácnosti příjem, tím větší je tento podíl výdajů. Produkty CR se řadí mezi luxusní statky, s růstem příjmů roste jejich spotřeba rychleji. Tyto výdaje lze rozdělit na přímé a nepřímé. Přímé výdaje souvisejí bezprostředně s cestováním. Jsou to výdaje na dopravu, ubytování nebo prohlídku hradu a lze je zpravidla rozpočítat mezi účastníky. Nepřímé jsou víceúčelové, může to být např. fotoaparát, sportovní výbava, brýle na potápění a podobně (Beránek 2013). Za rok 2019 se stala Čína největším světovým utrácějícím s 255 mld. USD za mezinárodní CR, za ní následovaly Spojené státy americké s 152 mld. USD, Německo s 93 mld. USD, Spojené království se 72 mld. USD a Francie s 52 mld. USD (UNWTO 2020).

Důležitým aspektem CR je zaměstnanost. Pracovních příležitostí v této oblasti je mnoho. Především se jedná o ubytovací a stravovací zařízení, ale může to být průvodcovská činnost, cestovní agentury a kanceláře, organizace CR, informační turistická centra a mnohá další. Vyžadují různé kvalifikace a mnohdy jsou to sezónní práce a práce na částečný úvazek. Tento obor tak vytváří multiplikační efekt, tím, jak se práce prolíná, navazuje a tvoří chod podniků, které se CR úplně nezabývají s podniky, které se nachází v tomto oboru a vytváří prostor pro nové a nové pracovní pozice. S ekonomikou států to úzce souvisí, podmiňuje její rozvoj (Beránek 2013). Za rok 2018 bylo nejvíce osob zaměstnaných v odvětví turismu

ze Spojených států amerických v počtu 5,9 milionu. Druhé v pořadí byly Filipíny s 5,3 miliony, třetí Jižní Korea s 2,69 miliony, Španělsko s 2,6 miliony a Německo s 2,19 miliony pracujících (UNWTO 2020). Dle odhadu mělo z těchto top zemí největší podíl pracujících lidí v odvětví turismu vzhledem k celkovému počtu obyvatel Španělsko.

Při shrnutí předcházejících odstavců je zřejmé, že má turismus podstatný dopad na hospodaření zemí. Některé malé státy nacházející se na ostrově žijí především z ekonomiky CR. Dochází tak právě k multiplikačním efektům, díky nimž je zvyšován rozvoj ekonomiky. Na národní ekonomiku působí přímé a nepřímé dopady účinku CR. Přímé jsou získány výdaji domácích a zahraničních účastníků a nepřímých je dosahováno zprostředkovanou činností turismu, neboť v pohostinství také funguje dodavatelský koloběh surovin, materiálu a pracovních sil, které jsou vyjadřovány multiplikátory příjmovými, mzdovými nebo zaměstnanosti (Beránek 2013).

Mezi přímé dopady patří podíl CR na hrubém domácím produktu (HDP), který je vyjádřen přírůstkem přidané hodnoty, působí na ekonomiku státu a je vytvořen činností výrobních faktorů. Celosvětově dosahoval podíl CR na HDP od roku 2015 do roku 2019 kolem 10 %. Roku 2020 klesl na 5,5 % (Statista 2022). Největší podíl měla roku 2019 Macao (China) s 48 %, poté Jordánsko a Španělsko s 12 % a Chorvatsko s 11 % (UNWTO 2020).

Dalším ekonomickým aspektem mezinárodního CR jsou devizové příjmy, nebo také příjmy z příjezdového CR (výdaje zahraničních turistů). Ukazují výkonnost turismu v daném státě. Opakem jsou devizové výdaje (výdaje občanů země na výjezd do zahraničí). Dohromady tvoří celkové výdaje obyvatelstva na CR. Kladný vliv na platební bilanci tvoří země, ve které převažují devizové příjmy nad devizovými výdaji. Taková země je nazývána jako přijímací. Naopak záporný vliv na platební bilanci tvoří země, v níž převyšují devizové výdaje nad devizovými příjmy. Taková země je nazývána jako vysílací. Dle vlivu je CR dělen na aktivní a pasivní, viz kapitola výše (Beránek 2013). Roku 2019 dosahovaly celosvětové mezinárodní příjmy z turismu 1 481 mld. USD. Regionálně byly zaznamenány podíly mezinárodních příjmů z turismu v Evropě 39 %, Asii a Pacifiku 30 %, Americe 23 %, na Středním Východě 5 % a v Africe 3 % (UNWTO 2020).

Cestovní ruch významně ovlivnil rozvoj územních celků. Rozdělení hranic je dáno přírodními, kulturně-historickými, různými atraktivitami CR a také materiálně technickou základnou a infrastrukturou. Oblastmi turismu jsou především přírodní, horské a hraniční oblasti, kde by byly jiné ekonomické činnosti bezvýznamné. Je tak zhodnocen potenciál míst, jež by jinak nebyla využita. Toto odvětví slouží jak návštěvníkům, tak místním obyvatelům. Zároveň má zásluhu na příjmech z rozpočtu (např. lázeňské poplatky) a na příjmech podnikatelů (např. poskytnutí lázeňské služby) (Beránek 2013).

2. Možnosti hodnocení dopadů cestovního ruchu na ekonomiku

Dle Freyera je vymezeno pět okruhů, ve kterých lze zkoumat a hodnotit vliv turismu na ekonomiku. Statistické, pohlízející na účastníka CR jako na statistickou jednotku ve hmotném vyjádření; ekonomicko-peněžní, nahlízející na účastníka turismu jako na zdroj příjmů v hodnotovém vyjádření; individuální, vyjadřující potřeby návštěvníka znázorněné ve spotřebě; sociokulturní, jež vnímá vztah účastníka s dalšími účastníky, poskytovateli, zprostředkovateli služeb a s rezidenty; globální dopady turismu na světové hospodářství, který bere v potaz souhrn přímých a indukovaných dopadů turismu, jež jsou sledované platební bilancí a satelitním účtem CR (Palatková 2014).

2.1 Statistické hodnocení

Statistické hodnocení se opírá o statistický monitoring CR, sledováním tohoto trhu nabídkou a poptávkou. Zároveň se jedná o sledování ekonomických přínosů CR a snahou je vyhodnotit negativní efekty pomocí analýzy nákladů a výnosů. Hlavními ukazateli mezinárodního CR jsou počet účastníků mezinárodního turismu, devizové příjmy a výdaje, spotřeba v pasivním a aktivním turismu a další (Palatková 2014). Například celosvětový mezinárodní počet příjíždějících účastníků dosahoval roku 2019 1,46 miliard, následujícího roku klesl na 399,9 milionu (UNWTO 2020).

Statistický monitoring probíhá ve dvou fázích. V první je zásadní zpracování metodiky a standardů sběru, třídění a zpracování dat a v druhé samotná práce s daty. Za standardní metodu se považuje i dotazování účastníků CR a poskytovatelů služeb nebo pozorování, při kterém je možné například zjistit kolik návštěvníků prošlo, projelo kolem objektu zájmu (Palatková 2014).

Statistický monitoring mezinárodního CR zahrnuje celkové údaje za světový turismus jako je např. celkový počet mezinárodních příjezdů, nebo dílčí údaje, jež se týkají pouze určité části, např. počet mezinárodních příjezdů do některého subregionu. Dále je orientován na stranu poptávky jako je průměrný výdaj zahraničního návštěvníka během pobytu v dané zemi, nebo na stranu nabídky ve vývoji počtu lůžek ubytovacích kapacit. Speciální kategorií

je sledování ekonomických efektů turismu pomocí satelitního účtu CR (TSA), které pracuje s poptávkou i nabídkou (Palatková 2014).

Data statistického monitoringu v mezinárodním turismu zpracovává instituce UNWTO ve spolupráci s komisí OSN, Mezinárodní organizací práce, Mezinárodním měnovým fondem a WTTC. Instituce, které sledují určitou část mezinárodního turismu ve svých členských zemích jsou Eurostat, ASEAN, OECD a některé další profesní organizace jako jsou ICCA, HORECA a IATA (Palatková 2014).

Problémem statistického monitoringu bývá odlišné pojetí turismu jako ekonomického odvětví, nejednotná metodika sledování dat, obtížné zachycení probíhajících procesů, delší časový úsek mezi reálným procesem, zachycením dat a publikováním a finanční náročnost (Palatková 2014).

2.2 Ekonomicko-peněžní hodnocení

Toto hodnocení vyjadřuje magický čtyřúhelník tvořen HDP, nezaměstnaností, cenovou stabilitou a vnější ekonomickou rovnováhou. Sleduje pozitivní i negativní efekty a vypovídá o postavení turismu v ekonomice (Palatková 2014). Ekonomické ukazatele a jejich provázanost s CR je následující:

- Hrubý domácí produkt (HDP) – stanovení výkonnosti ekonomiky, peněžní vyjádření celkové hodnoty statků a služeb nově vytvořených rezidenty i nerezidenty na daném území (Palatková 2014).
- HDP/obyvatele – odvozený od HDP vypovídající o ekonomické úrovni jednotlivých zemí vzhledem k odlišné velikosti území států, na kterém se nachází různý počet obyvatel vytvářející HDP svojí činností (Palatková 2014).

Vliv výše HDP na objem mezinárodního turismu ukazuje následující vztah. Zvyšuje-li se tempo růstu HDP o 2 a více procent, projevuje se to v růstu počtu mezinárodních příjezdů nadproporciálně. Pokud se tempo růstu HDP snižuje na 2 a méně procent, dochází ke sníženému tempu nebo i absolutnímu poklesu příjezdů (Palatková 2014). Například mezi lety 2009 a 2019 růst světového mezinárodního CR za příjmy dosahoval 54 % a převýšil tak růst světového HDP (44 %) o 10 % (UNWTO 2020). Naopak vliv mezinárodního turismu

na HDP má vliv na přímá i nepřímá odvětví turismu, zjištěn z neoficiálního satelitního účtu organizace WTTC, rozhodujícím hodnocením je podíl turismu na celkovém světovém HDP a vztah přímých a nepřímých odvětví (Palatková 2014).

- Nezaměstnanost – má na turismus negativní dopad kvůli klesajícím příjmům obyvatel, nemají pak dostatek peněz na cestování (Beránek 2013). Turismus má vliv na zaměstnanost přímou (počet pracovních míst v přímých odvětví turismu) i na nepřímou (počet pracovních míst v nepřímých odvětvích) (Palatková 2014).
- Cenová stabilita (inflace) – růst cenové hladiny v časovém období (Palatková 2014). Vysoká znamená pokles kupní síly peněz, při kterém ceny zboží a služeb porostou a účastníci turismu tak méně utrací. Zároveň však závisí na nominálních příjmech, pokud rostou více než inflace, kupní síla peněz naopak roste. Vyšší domácí inflace, než zahraniční při nezměněném nominálním kurzu znamená reálné oslabení domácí měny. Vyšší či rostoucí inflace v domácí zemi může tak negativně ovlivnit příjezdový CR (Beránek 2013).

Pro zahraniční CR je důležitá stabilita měny a její kurz, tj. relativní směnný poměr mezi zahraniční a domácí měnou. Někteří účastníci těží ze silné či posilující domácí měny, někteří ze slabé či oslabující měny. Když domácí měna oslabuje oproti zahraničí, prodražuje se rovněž vycestování domácích obyvatel do zahraničí, protože za jednotku cizí měny vydají více jednotek měny domácí. Depreciace domácí měny je výhodná pro zahraniční návštěvníky, protože jejich pobyt je tak za jinak stejných podmínek méně nákladný. Oslabení domácí měny může být příznivé pro příjezdový cestovní ruch. Naopak posílení měny může podpořit výjezdový CR (Beránek 2013).

- Vnější ekonomická rovnováha – vyjádřena v platební bilanci národní ekonomiky a v devizovém kurzu národní měny (Palatková 2014).

Platební bilance (PB) je systematický statistický výkaz ukazující ekonomické transakce během časového období mezi národní ekonomikou a zahraničím. Zachycuje čisté a hmotné platební toky jako jsou zboží, služby včetně turismu, výnosy, transfery, dlouhodobý a krátkodobý kapitál a devizové rezervy. Má vertikální a horizontální strukturu. Položka turismus je uvedena na běžném účtu v bilanci služeb. Na kreditní straně je zachycen vývoz

služeb turismu (příjezdový turismus) a na straně debetní dovoz služeb turismu (výjezdový cestovní ruch). PB je sestavována čtvrtletně na základě metodiky Mezinárodního měnového fondu (MMF) a Evropské centrální banky (Palatková 2014).

Při sledování vnější ekonomické rovnováhy jsou používány vertikální položky, kumulativní salda a poměrové ukazatele jako jsou salda běžného účtu, výkonové bilance, obchodní bilance, bilance služeb, turismu (rozdíl devizových příjmů a výdajů na zahraniční turismus), investiční pozice, výnosů a další (Palatková 2014).

Položka turismus je tedy složena z příjmů a výdajů všech návštěvníků, turistů, exkurzionistů i tranzitujících, jež byly realizovány za zboží a služby pro osobní spotřebu během pobytu v destinaci i po návratu domů a za zboží a služby, které jsou dovezené pro spotřebu třetími osobami. Dále tuto položku rozděluje MMF na podskupinu pracovní (obchodní) cesty a soukromé cesty. Pracovní zahrnují pohyb prostředků spojených s pohybem sezónních a přeshraničních pracovníků a ostatních krátkodobých pracovníků. Soukromé cesty zahrnují pohyb prostředků spojený s léčebnými cestami, vzdělávacími a studijními cestami a ostatními druhy cest jako jsou rekreační nebo za účelem návštěvy příbuzných (Palatková 2014).

2.3 Individuální hodnocení

Individuální hodnocení se zaměřuje na jednotlivého účastníka turismu. Každý účastník má své potřeby, jež uspokojuje účastí na CR a spotřebou zboží a služeb nabízených na trhu turismu. Předmětem hodnocení je analýza potřeb a přání účastníka a zároveň analýza jeho spotřebního chování. Potřeby účastníka jsou primární neboli motivační a sekundární neboli realizační. Spotřeba je vyjádřena hmotně nebo hodnotově. Hmotné vyjádření může být zachyceno například počtem účastníků turismu, na druhou stranu hodnotové úrovní průměrného výdaje účastníka zahraničního CR. Spotřeba je zjišťována statistickým monitoringem, již zmíněným satelitním účtem, který ji rozděluje z hlediska aktivního, pasivního a domácího CR a dle spotřebovaných statků jedince (Palatková 2014). Např. počet přenocujících turistů byl dle TSA roku 2017 v Evropské unii 3,058 mld., celkové výdaje EU na cestovní ruch činily 405 mld. EUR, z toho 365 mld. utratily přenocující turisté a 40 mld. jednodenní návštěvníci (Eurostat 2019).

2.4 Sociokulturní hodnocení

Kultura je velmi obecným a širokým pojem. Součástí kulturního prostředí jsou sociální skupiny, hodnoty a názory, vzdělání, víra, materiální kultura, politika, ekonomie, zákony a jazyk. Realizací mezinárodního turismu dochází ke střetu kultur a k vzájemnému ovlivňování. Vlivem sociokulturního prostředí na mezinárodní turismus může být ukazatel intenzity cest v rámci národní populace a další kvantitativní a kvalitativní ukazatele jako výše a struktura spotřeby ve výjezdovém turismu, sezónnost účasti na CR a ostatní znaky spotřebního chování účastníků (Palatková 2014). Například do Francie přicestuje nejvíce obyvatel v letních měsících, roku 2021 bylo zaznamenáno v srpnu 36 %, naopak v květnu pouhá 4 %. Na druhou stranu do Německa přicestovalo roku 2021 nejvíce lidí na podzim, v říjnu 18 % (UNWTO 2021).

2.5 Globální dopady mezinárodního turismu na světovou ekonomiku

Toto hodnocení je vyjádřeno zkoumáním struktury a vztahů globálních problémů světové ekonomiky. Mezi ty se řadí problémy přírodně-sociální, antroposociální a intersociální. Zároveň je kladen důraz i na samotné projevy uvedených problémů obecně a jejich vliv na mezinárodní turismus. K tomuto komplexnímu hodnocení slouží PB, oficiální a neoficiální TSA pro světovou ekonomiku (Palatková 2014). Za dopad můžeme pokládat zvýšenou nezaměstnanost vlivem pandemie, roku 2020 bylo ztraceno 62 milionu pracovních míst, což představuje pokles o 18,5 %. Celosvětově zůstalo v turismu zaměstnáno 272 milionu lidí, v porovnání s rokem 2019, kdy jich bylo 334 milionu (WTTC 2020).

3. Příjezdový cestovní ruch a ekonomika cestovního ruchu ve vybraných zemích Evropské unie

Evropská unie je nadnárodní uskupení složené z autonomních členských států, jež je tvořeno jednotným trhem. Jejím cílem je mimo jiné zlepšení spolupráce mezi státy v Evropě. Vznikla roku 1993 Smlouvou o EU neboli Maastrichtskou smlouvou. Dnes je tvořena 27 evropskými členskými státy, které do ní od jejího založení průběžně vstupovaly až doposud. Posledním přistoupeným státem je Chorvatsko. Naopak zemí, která jako první a poslední vystoupila je Spojené království (Ministerstvo vnitra ČR 2021).

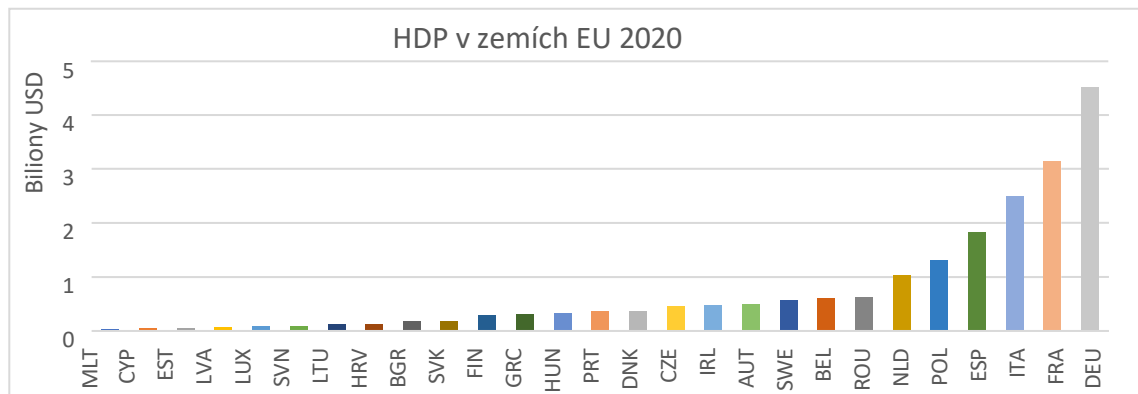
V současnosti je v Evropské unii zastoupeno 27 členských zemí. Patří mezi ně:

- Belgie
- Bulharsko
- Chorvatsko
- Česko
- Dánsko
- Estonsko
- Finsko
- Francie
- Irsko
- Itálie
- Kypr
- Litva
- Lotyšsko
- Lucemburk
- Maďarsko
- Malta
- Německo
- Nizozemsko
- Polsko
- Portugalsko
- Rakousko
- Řecko
- Rumunsko
- Slovensko
- Slovinsko
- Španělsko
- Švédsko

Evropská unie tvoří jako celek významné území pro CR, zároveň pro členské země zavedla vhodné podmínky usnadňující cestování, které mimo jiné zahrnují volný pohyb osob, služeb a kapitálu (Schengenský prostor), pro některé země společnou měnu euro, roamingové služby, stejné bezpečnostní podmínky a politiku ochrany spotřebitele. Do EU v roce 2016 přicestovalo 500 milionu přenocujících turistů, z toho 361 mil. tvořili rezidenti členských zemí (72 %) a 139 mil. ze zbytku Evropy i světa (28 %), 56 mil. turistů přicestovalo z ostatních států Evropy a 81 mil. z ostatních regionů. Z Ameriky přijelo nejvíce návštěvníků, 39 mil., z Asie a Pacifiku 32 mil., zbytek ze Středního východu a Afriky (UNWTO 2018). V téže roce do EU přicestovalo celkem 870 mil. návštěvníků, tj. 40,7 % počtu světového CR (2,14 mld. turistů). V roce 2019 však navštívilo EU již 968 mil. návštěvníků, tj. 42 % počtu světového příjezdového CR (2,3 mld. turistů). Rekordní návštěvnost zaznamenala Francie roku 2019, do které přicestovalo 218 mil. turistů neboli více jak 22 % celkové návštěvnosti EU (WBG 2022).

Dle evropské komise je CR třetí největší socioekonomickou aktivitou EU a má celkový pozitivní dopad na hospodářský růst a zaměstnanost. Přínos CR pro ekonomiku představuje přes 10 % HDP EU (UNWTO 2018).

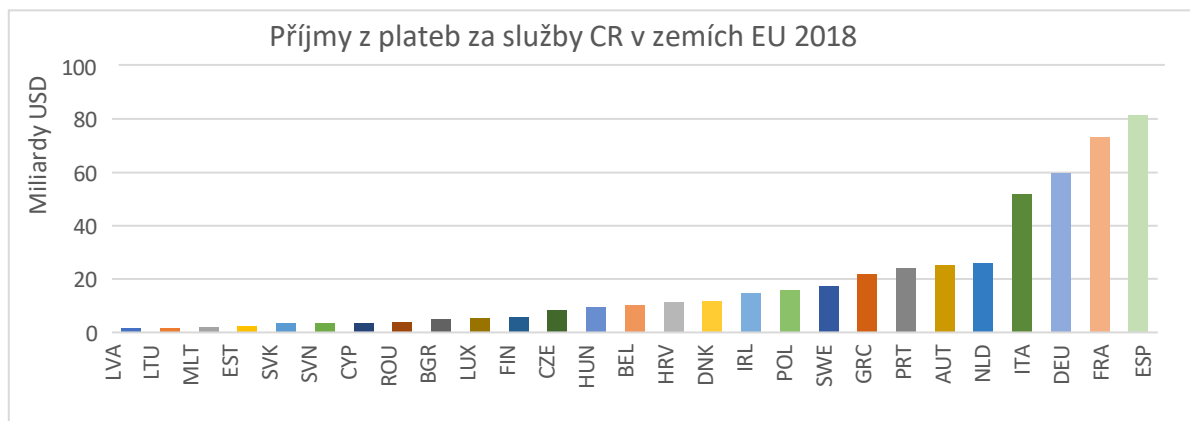
Velikost HDP v členských zemích EU ukazuje následující graf.

Graf 1: HDP v zemích Evropské unie 2020 v USD

Zdroj: vlastní zpracování podle (OECD 2021)

Z Grafu 1 je patrné, že největšími ekonomikami EU jsou Německo s hodnotou HDP ve výši 4,5 bilionů USD a Francie se 3,1 bilionem USD. Evropská unie dosahovala roku 2020 HDP celkem kolem 20 bilionu USD, z toho 23 % dosahovalo Německo a 16 % Francie (OECD 2021). Tyto země také zauímají přední příčky, co se týče výše příjmů z incomingového CR, jež zobrazuje Graf 2.

Graf 2: Příjmy z plateb za služby CR v zemích EU 2018 v USD

Zdroj: vlastní zpracování podle (OECD 2021) a CYP podle (CEIC 2019)

V roce 2018 činily příjmy z příjezdového CR v celé EU-27 více jak 445 mld. USD, z toho příjmy Německa a Francie dosahovaly více jak 29 %. Další kapitoly se budou věnovat komparativní analýze vývoje trendů příjezdového CR a jeho ekonomice a dopadům opatření pandemie COVID-19 právě v těchto dvou ekonomicky nejsilnějších průmyslových zemích EU s velmi významným, více jak 70% podílem sektoru služeb na hospodářství.

3.1 Mezinárodní cestovní ruch ve Francii

Francie je druhou největší ekonomikou dle HDP a zároveň druhým nejlidnatějším státem Evropské unie. Je to parlamentní republika s nynějším prezidentem Emmanuelem Macronem. Je tvořena velice hrdým národem s úředním jazykem francouzštinou a na jejím území se nachází mnoho obdivuhodných míst, které lákají návštěvníky z celého světa.

Francie patří mezi jednu z největších ekonomik Evropy. CR má velmi rozšířený, podílí se na HDP z okolo 8 % a představuje 2 miliony pracovních míst, přímých i nepřímých. Dokonce se stala první světovou turistickou destinací. Roku 2019 přicestovalo do Francie 90 milionů účastníků CR (France Diplomacy 2020). Drží se na jedné z prvních příček na světě, co se týče turistické návštěvnosti. Množství zahraničních návštěvníků se postupně zvyšuje. Mezi nejpočetnější patřili Němci, Britové, Irsko, Portugalsko, Řecko a další. U Evropy to ale nekončí, vysokou návštěvnost dosahovali Číňané, Rusové a Brazilci. Od roku 1999 vykazoval CR v platební bilanci kladné přebytky (Ambassade de France en Republique tchéque 2014). Nejvyššího dosahovala Francie roku 2015 v hodnotě 18,8 mld. USD, v porovnání s rokem 2019 kdy příjmy Francie z CR převyšovaly oproti výdajům z CR 12,92 mld. USD (IMF 2021).

3.1.1 Turistická odvětví a významné turistické destinace

Francie se rozkládá na velmi rozsáhlém území, na kterém je návštěvníkům poskytována pestrá nabídka k využití různých forem CR. Tvoří jej pobřeží, města, vesnice, hory a v nich mnoho zajímavých atraktivit. Nabídka služeb je zde rozmanitá v oblasti ubytování, pohostinství a dalších aktivit (Ambassade de France en Republique tchéque 2014).

Turisté do Francie přijíždějí zejména za lyžováním, kongresovou turistikou, kulturou a vínem. Francie je jednou z prvních světových lyžařských destinací (Ambassade de France en Republique tchéque 2014). Kongresová turistika převažuje ve velké míře, roku 2018 Paříž hostila 212 mezinárodních konferencí (NEWS WIRES 2019). Co se týče kultury, byla součástí mnoha mezinárodních událostí jako Marseille Provence nebo Lille3000. Nachází se zde mnoho muzeí, např. Pompidou Metz, Louvre Lens, Fondation Maeght a další. Vinařská turistika je zde hojně rozvinuta. Vinařské regiony jsou navštěvovány až 24 miliony turisty

(Ambassade de France en Republique tchéque 2014). Roku 2016 navštívilo vinice 10 mil. turistů, kteří zde utratili 5,2 mld. USD (VisitFrenchWine 2016). Samozřejmě, že se na tomto území nachází mnoho dalších rozvinutých odvětví v oblasti gastronomie, lázeňství, módy, cyklistiky, nakupování, festivalů atd. (Explore France 2021).

Ve Francii se nachází až 21 různých turistických destinací. Patří mezi ně: Alpy, Alsasko a Lotrinsko, Azurové pobřeží, Baskicko, Bordeaux, Bretaň, Burgundsko, Champagne, Auvergne, Lion, Jura, Korsika, Normandie, Okcitanie, Paříž, Provence, Pyreneje, Sever Francie, Údolí Dordogne, Údolí Loiry a Vogézy. Francouzské kolonie mimo to sahají i do tropických oblastí Atlantského, Tichého i Indického oceánu (Explore France 2021).

Mezi nejnavštěvovanější destinace patří Alpy a především Paříž. Nejvíce navštěvovanými památkami se roku 2017 staly: Disneyland Paris se 14,86 miliony návštěvníky, poté Louvre Museum s 8,02 miliony, Versailles Palace se 7,71 miliony a Eiffelova věž s 6,2 miliony (Statista Research Department 2021).

3.1.2 Protipandemická opatření ve Francii

Francie se s pandemií covid-19 potýkala již od jejího počátku v Evropě. V únoru roku 2020 došlo k prvnímu úmrtí mimo Asii turisty z Číny, ale již na konci ledna měla 11 pozitivních případů (BBC 2020). Jako u každé země se vláda snažila zamezit šíření pandemie zavedením restrikcí. V březnu oznámil francouzský prezident Emmanuel Macron, že by mělo dojít k omezení pohybu lidí, omezení sociálních kontaktů minimálně na 15 dní a že bude armáda povolána při pomoci přesunutí nemocných do nemocnic. Nařídil občanům, aby bezdůvodně nevycházeli ven, jinak budou vyzváni prokázat účel cesty. Za vážnou restrikcí lze pokládat uzavření vnějších hranic EU na měsíc, nevztahující se na francouzské příslušníky při cestě domů a omezení cestování přes vnitřní hranice schengenského prostoru (FRANCE24 2020).

Aktuálně z ledna 2022 je zaveden očkovací pas, který umožňuje vstup do barů, jízdu vlakem a let letadlem lidem s platným očkovaním. Až 90 % francouzské populace je proočkováno (China Daily 2022). V následujícím měsíci je občanům slibováno uvolnění opatření vzhledem k příznivé situaci. Od 2. února se nebudou muset nosit roušky venku, práce na dálku bude pouze několik dní v týdnu a budou zavedeny kapacity na stadionech a místech

zábavy. Budou tak otevřeny diskotéky a noční kluby, v barech bude možné pít ve i stoje (Translated by Content Engine LLC 2022).

K 26.1. 2022 platí pro vstup do Francie předložení dokladu o očkování nebo zotavení z onemocnění COVID-19 nebo negativní výsledek PCR, antigenního testu před odjezdem (platný 24 hodin/48 hodin dle země). Požadavky vstupu závisí na barvě přiřazené státu (zelené, oranžové, červené) dle stupně nakaženosti v zemi. Děti mladší dvanácti let jsou osvobozeny od požadavků na karanténu a testování (Evropská komise 2022).

Pro usnadnění byl vytvořen již zmíněný EU digital COVID pas, který obsahuje doklad o očkování, doklad o prodělání nemoci nebo negativní antigen (Evropská komise 2022). Při kompletním očkování nemusí při příjezdu ze země EU, Andorry, Islandu, Lichtenštejnska, Monaka, Norska, San Marina, Svatého stolce nebo Švýcarska předkládat test. Pro cesty do a ze Spojeného království platí jiná zvláštní pravidla. Tok cestujících mezi Francií a zahraničím je otevřený dle postupů, které se liší podle zdravotní situace třetích zemí a proočkovanosti cestujících (Ministerstvo vnitra Francie, 2022). Mezinárodní průjezdy, které trvají méně než 24 hodin jsou povoleny, pokud cestující neopustí letiště (Evropská komise 2022).

Ve Francii platí, že vstup do stravovacího zařízení, volnočasové a kulturní aktivity, veletrhy a výstavy, dálkové cestování (vnitrostátní lety) a turistické ubytování je povoleno pouze s platným certifikátem EU pro digitální COVID-19 nebo vakcinační průkaz. PCR nebo antigenní test neplatí pro volnočasové aktivity. Zároveň francouzská zámořská území mají své vlastní předpisy a požadavky. Například na ostrově Réunion je zákaz vycházení od 9 do 17 hodin a stav ohrožení na zdraví byl vyhlášen na Guadeloupe, Guyaně, Mayotte, Saint-Martinu a Svatém Bartoloměji (Evropská komise 2022).

Používání roušek je povinné ve vnitřních, venkovních prostranstvích i ve veřejné dopravě. Výjimkou jsou děti do šesti let, televizní moderátoři nebo účastníci bohoslužeb. Jsou přísně dodržována omezení fyzického kontaktu na vzdálenost minimálně dvou metrů ve školách, obchodech, restauracích a veřejné dopravě. Do karantény jdou pozitivní osoby na dobu 7 dní, pokud mají očkování, nebo děti do 12 let. Na 10 dní osoby neočkované. Aktuálně také platí přeočkování posilovací dávkou, která je nutná k zachování platnosti očkovacího certifikátu (Evropská komise 2022).

3.1.3 Vývojové trendy a dopady protipandemických opatření na příjezdový cestovní ruch a ekonomiku cestovního ruchu ve Francii

Od roku 2020 odvětví turismu zasáhla krize ohledně pandemie COVID-19. Francouzské celkové příjmy od návštěvníků CR klesly během poloviny roku o necelou polovinu. Evropa se stala po Asii a Tichomoří druhým nejvíce zasaženým regionem. V první polovině roku poklesla návštěvnost o 66 %. Pokles výdajů místních a mezinárodních turistů ve Francii byl odhadován mezi 30 % a 35 %. Francie vzhledem k vysokému příjmu z CR odolávala krizi snáze než ostatní evropské státy, především díky pevnému domácímu trhu (France Diplomacy 2020). Tabulka č. 1 obsahuje indikátory příjezdového CR Francie v letech 2018- 2020.

Tabulka 1: Příjezdový CR Francie před a během pandemie

FRANCIE	2018	2019	2020
Příjmy z CR	65,5 mld. USD	63,5 mld. USD	32,6 mld. USD
Změna oproti minulému roku	10,35 %	-3 %	-48,53 %
Podíl příjmů na jednoho příchozího návštěvníka	733 USD	706 USD	814 USD
Příjezdy návštěvníků (přenocování)	89,4 mil.	90 mil.	40 mil.
Změna oproti minulému roku	2,87 %	0,67 %	-55,56 %
Celkový exportní výnos z turismu	82,4 mld. USD	79,9 mld. USD	39,3 mld. USD
Podíl CR na HDP	9 %	8,5 %	4,7 %

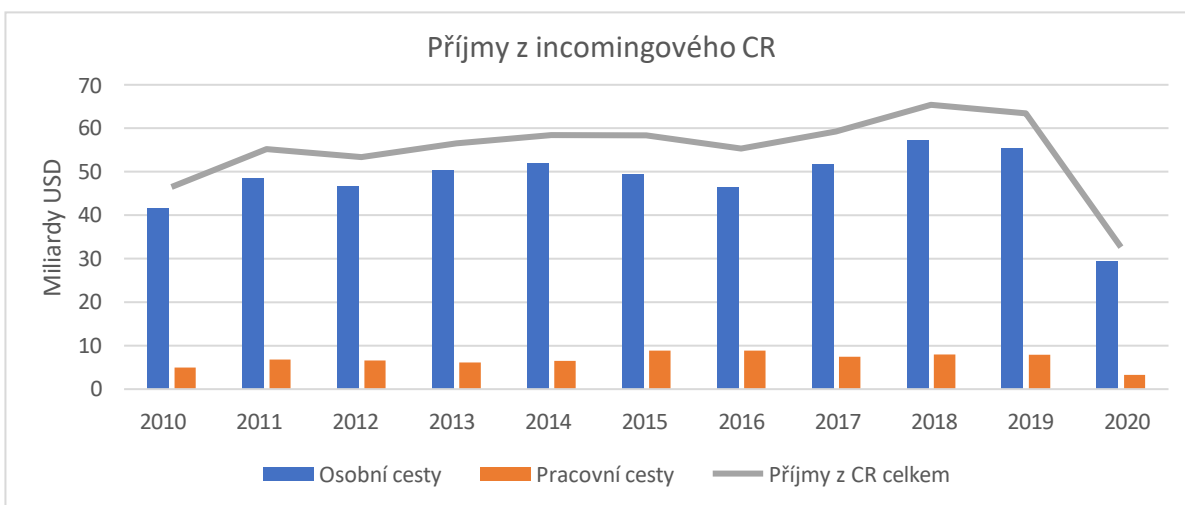
Zdroj: vlastní zpracování podle (UNWTO 2022) (WTTC 2021)

Z tabulky je patrné, že hodnoty o příjezdovém turismu Francie poklesly s rokem 2020, v příjmech mírně i s rokem 2019. Příjmy z inomingového CR poklesly roku 2020 o - 48,53 % oproti roku 2019 a dosahovaly tak pouze hodnoty 32,6 mld. USD. Tato změna je zachycena na Grafu 3 níže.

Příjmy z inomingového cestovního ruchu

Příjmy z inomingového CR Francie dosahují v letech před pandemií vysokých hodnot, nejvyšší byly zaznamenány roku 2018 v celkové výši 65,3 mld. USD. Je patrné, že dominují

soukromé cesty, které v letech 2010-2019 tvoří v průměru více jak 87 % příjmů z mezinárodního CR. Příjmy z turismu se s přibývajícími lety postupně zvyšují zejména v důsledku vyššího zájmu o cestování.

Graf 3: Příjmy z inomingového CR Francie
Zdroj: vlastní zpracování podle (IMF 2021)

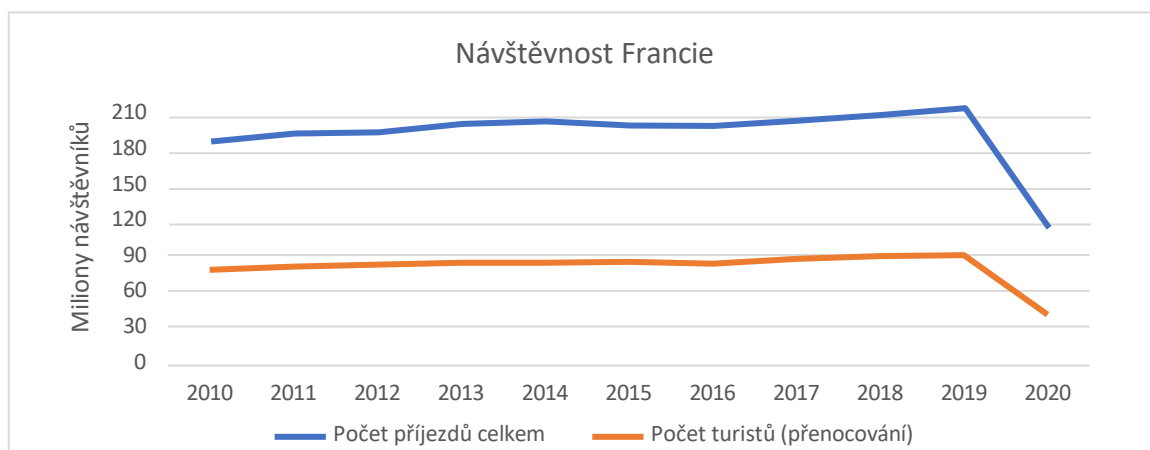
Po zavedení restrikcí příjmy z inomingového CR Francie klesly. Byl zasažen příjem z osobních cest, ale také především z obchodních, dosahující pouhé 3 mld. (méně než polovina oproti minulému roku), tento propad byl nelibou příčinou zvýšené nezaměstnanosti v tomto odvětví.

Zatímco průměrné roční tempo růstu příjmů z inomingového CR v letech 2010-2019 činilo 3,52 %, v roce 2020 byl zaznamenán propad o -48,53 %.

Návštěvnost Francie

Francii ročně navštíví miliony lidí. Celkový počet příjezdů je znázorněn v Grafu 4. V letech 2010–2019 navštívilo Francii ročně v průměru 203,8 mil. návštěvníků, z toho zhruba 1/3 osob zde přenocovala. Dlouhodobě mají obě hodnoty mírně stoupající růst, o Francii jako destinaci je rok za rokem větší zájem. Rekordní počet příjezdů je zaznamenán za rok 2019 v hodnotě 217,8 milionu návštěvníků.

Pokles přenocujících turistů se projevil roku 2020, se zavedenými restrikcemi přijelo do Francie méně návštěvníků, a to 117 mil., z toho pouhých 40 milionu přenocovalo, vzhledem k záporné změně -55,56 % oproti roku 2019.

Graf 4: Návštěvnost Francie

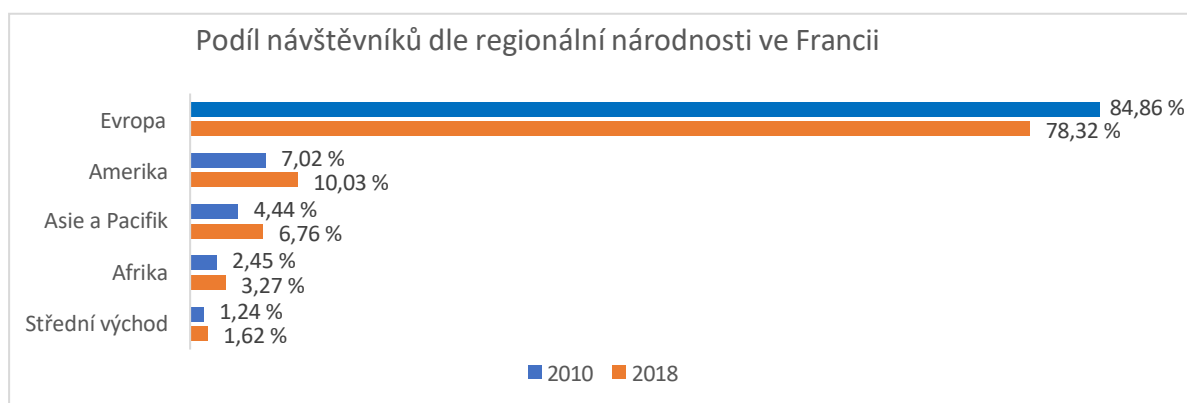
Zdroj: vlastní zpracování podle (WBG 2022) (UNWTO 2022)

V letech 2010-2019 zaznamenala Francie průměrný meziroční nárůst zahraničních turistů o 1,54 %, zatímco roku 2020 byl zaznamenán propad o - 46,25 %.

V letech 2010-2019 zaznamenala Francie průměrný meziroční nárůst přenocování zahraničních turistů o 1,25 %, naopak za rok 2020 byl zaznamenán propad o -55,6 %.

Návštěvnost Francie dle národnosti

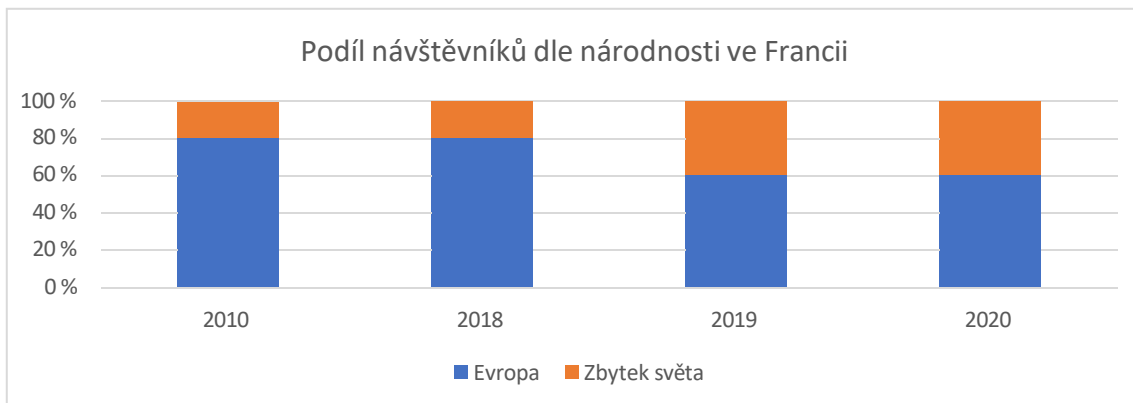
Do Francie míří návštěvníci jak v rámci Evropy, tak celosvětově. Největší podíl dosahují účastníci CR z Evropy, poté z Ameriky, Asie a Pacifiku a nejméně z Afriky a Středního východu. Na Grafu 5 je vyobrazen rok 2010 a rok 2018, během té doby se podíly moc nezměnily, ale je zde vidět patrný pokles zájmu účastníků z Evropy a zvýšený zájem účastníků ze zbytku světa. Tato změna může být odůvodněna zvýšenou dynamikou turismu během let, kdy je doprava i na dlouhé vzdálenosti čím dál rychlejší a snadnější.

Graf 5: Podíl návštěvníků dle regionální národnosti ve Francii

Zdroj: vlastní zpracování podle (UNWTO 2022)

Následující graf vyobrazuje návštěvnost Francie dle národnosti. Podíl návštěvníků se s rokem 2019 změnil, přijelo ještě více turistů ze zbytku světa, než tomu bylo roku 2018. Což může být důsledkem již zmíněné dynamiky turismu, trendu cestování na dlouhé vzdálenosti a objevování jiných a vzdálenějších kultur. S rokem 2020 se opět zvýšila návštěvnost z Evropy, jakožto důsledkem pandemie, kdy bylo obtížnější vůbec cestovat, natož z jiných regionů.

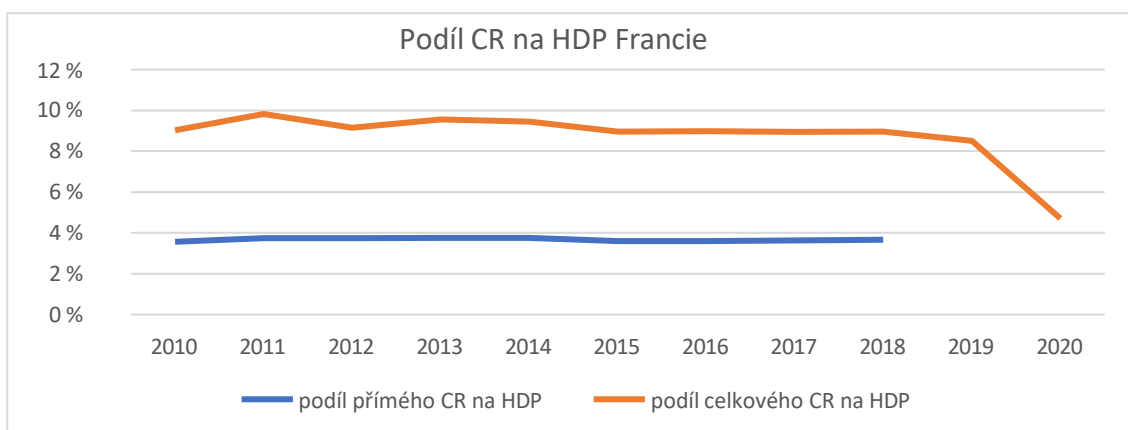

Graf 6: Podíl návštěvníků dle národnosti Francie

Zdroj: vlastní zpracování podle (WTTC 2021) a (UNWTO 2022)

Podíl cestovního ruchu na hrubém domácím produktu Francie

Podíl přímého CR na HDP dosahoval během a mezi lety 2010 a 2018 okolo 4 %, a zároveň byl zaznamenán průměrný růst tohoto podílu v hodnotě 0,35 %. Oproti tomu Libye dosahovala nejvyššího průměrného procentního růstu ze světa ve výši 18,41 %, zatímco Etiopie nejnižšího poklesu ve výši -6,45 % (WTTC 2022).

Graf 7: Podíl CR na HDP Francie

Zdroj: vlastní zpracování podle (WTTC 2021) (WTTC 2022)

Na druhou stranu podíl celkového CR na HDP dosahoval od roku 2010-2019 okolo 9 %, a zároveň byl zaznamenán průměrný pokles tohoto podílu v hodnotě -1,59 %. Globálně nejvyšší průměrný růst v těchto letech zaznamenal Qatar, a to ve výši 19,21 %, zatímco

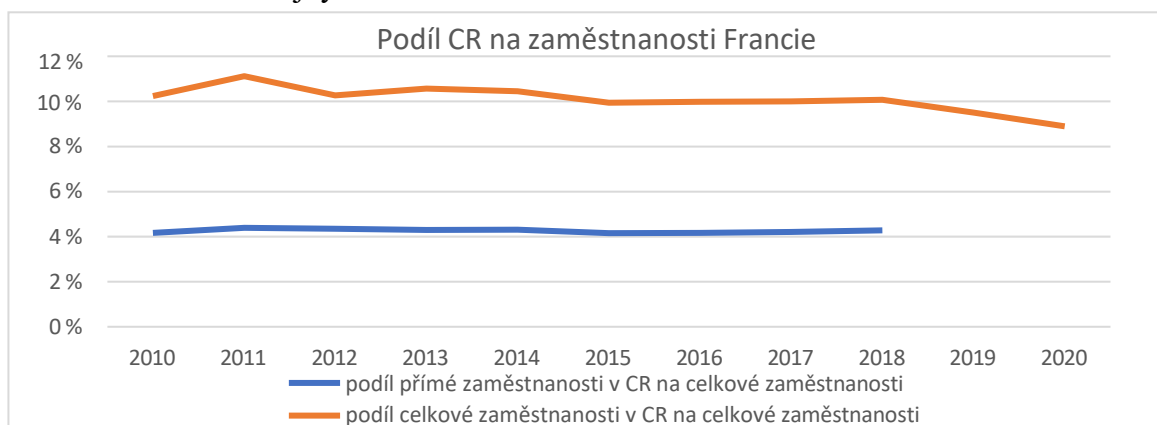
nejvyšší pokles zaznamenala Etiopie z již tak nízkého základu, a to o -6,48 % (WTTC 2022). S rokem 2020 podíl celkového CR na HDP Francie poklesl na 4,7 %. Průběh podílů CR na HDP a tato změna je znázorněna na Grafu 7 výše.

V letech 2010-2019 zaznamenala Francie průměrný meziroční pokles podílu celkového CR na HDP ve výši -1,59 %, roku 2020 dokonce o - 44,71 %.

Podíl zaměstnanosti v cestovním ruchu

Podíl přímé zaměstnanosti v CR na celkové zaměstnanosti dosahoval v letech 2010-2018 okolo 4 %, průměrný procentní růst dosahoval 0,33 %. Oproti tomu Ázerbájdžán dosahoval nejvyššího průměrného procentního růstu ze světa ve výši 16,2 %, zatímco Jemen nejnižšího s poklesem -9,18 % (WTTC 2022).

Na druhou stranu podíl přímé i nepřímé zaměstnanosti v CR na celkové zaměstnanosti dosahoval během a mezi lety 2010 a 2019 okolo 10 %, a zároveň byl zaznamenán průměrný pokles tohoto podílu v hodnotě -0,83 %. Oproti tomu Qatar měl ze světa nejvyšší průměrný růst ve výši 16,04 %, zatímco Sýrie vykázala pokles o -7,94 % (WTTC 2022). Dle Grafu 8 je vidět, že podíl přímé a celkové zaměstnanosti v CR na celkové zaměstnanosti zůstává během let víceméně stejný.

Graf 8: Podíl CR na zaměstnanosti Francie

Zdroj: vlastní zpracování podle (WTTC 2021) (WTTC 2022)

Podíl celkové zaměstnanosti v CR klesl na 8,9 % roku 2020, oproti roku 2019 kdy dosahoval 9,5 %. V letech 2010-2019 zaznamenala Francie průměrný meziroční pokles podílu celkové zaměstnanosti v CR na celkové zaměstnanosti o -0,83 %, v roce 2020 dokonce o -6,32 %.

Se zavedenými restrikcemi se snížila zaměstnanost v tomto odvětví, nebo přešla na homeoffice, pokud to šlo. Vzhledem k zachování pracovních pozic do následujícího roku a s příspěvků od státu, není tato procentní změna tolik znatelná.

3.1.4 Podpora turismu ve Francii během pandemie

Ministerstvo pro Evropu a zahraniční věci se roku 2020 snažilo podpořit sektor CR vytvořením inovativních opatření přizpůsobených potřebám tohoto odvětví. Spolupráce vedla k vytvoření výboru pro sektor cestovního ruchu (CFT) již v lednu. Tomuto výboru předsedá státní ministr Jean-Baptiste Lemoigne. Cílem je navrhnout efektivní politiky turismu, která se bude věnovat pracovním místům a školení, udržitelnému rozvoji, digitalizaci a konkurenceschopnosti (France Diplomacy 2020).

CFT se prokázala během pandemie jako účinné řešení s výborem scházejícím se skoro každý týden. Jeho práce vedla k analýze výzev a potřeb tohoto sektoru za účelem nalezení vhodného řešení. Obzvláště bylo zdůrazněno, že podniků v tomto odvětví je mnoho s velkou rozmanitostí a jsou ve velké míře závislé na CR. Každý podnik se potýkal se svými problémy (France Diplomacy 2020).

Během pandemie byly zavedeny tyto nástroje a opatření:

- Měsíční barometr Atout France / Paris Convention and Visitors Bureau;
- webináře, benchmarky, průzkumy a studie společnosti Atout France;
- kampaň „Toto léto navštívím Francii“ od června do září 2020 s cílem propagovat domácí CR;
- interaktivní mapa turistických míst a služeb, vytvořená s ADN Tourisme, s cílem poskytnout informace více než 10 milionům lidí na sociálních sítích. Tato iniciativa aktivně přispěla k propagaci pobytů ve Francii mezi turisty z Francie i sousedních zemí (France Diplomacy 2020).

Mimo práci provedenou CFT se od počátku krize státní ministr setkal s institucionálními a soukromými zainteresovanými stranami z každého z francouzských regionů, aby tomuto odvětví uzpůsobil vládní podporu (France Diplomacy 2020). Tyto společnosti využily opatření v reakci na ekonomický dopad pandemie a přijaly:

- Podporu pracovních míst prostřednictvím dílčího opatření zaměstnanosti, které sektor hojně využívá;
- podporu peněžních toků společností prostřednictvím vládou garantované půjčky (PGE) a Fondu solidarity otevřených do konce roku 2020, jakož některé výjimky z příspěvků na sociální zabezpečení;
- zrušení splátek nájemného a poplatků za užívání veřejných pozemků pro malé a střední podniky (MSP), zejména v době správní uzavírky (France Diplomacy 2020).

Vláda vytvořila „sezónní PGE“, který byl zastropován na obrat za nejlepší tři měsíce roku 2019 a odložila bankovní splátky o rok. Také vypracovala konkrétní vládní plán na oživení sektoru ve výši 18 miliard EUR. Byl oznámen v květnu roku 2020 na pátém jednání Meziresortního výboru pro CR (CIT). Mimo jiné zahrnuje vytvoření investičního fondu s cílem udržitelnosti turismu, více digitálního a lépe distribuovaného po celé zemi, který se pohyboval ve výši 1,3 miliardy EUR. Na podporu místních orgánů a soukromých sektorů pohybujících se v odvětví turismu byla udělena zvýšená kapacita programu France Tourisme Ingénierie spravovaného Atout France ve výši 29 milionů EUR za cílem zlepšení nabídky tohoto odvětví (France Diplomacy 2020).

V září roku 2020 byl vytvořen fond udržitelného CR v hodnotě 50 milionů EUR na podporu přizpůsobení aktivit CR. Subjekty v oblasti pohostinství a ubytování obdržely finanční podporu na pokrytí nákladů na investice rozvoje projektů udržitelného CR. Francouzská agentura ekologické transformace zvaná ADEME se stala vedoucím pracovníkem rozmístění fondu ve spojení s místní správou (France Diplomacy 2020).

Snahy o usměrnění restrikcí vztahující se k CR Francie, jakožto člena organizace UNWTO se dělí na oblasti fiskální, měnovou, práci a zkušenosti, partnerství soukromého a veřejného střetu a samotné obnovení turismu (UNWTO 2020).

Fiskální politika zahrnuje tato opatření pro CR:

- Osvobození, odklad (až šest měsíců) a snížení (až 50 %) daní souvisejících s turismem, podnikům v oblasti cestování, pohostinství a dalších činností souvisejících s CR, jako je poplatek ochrany životního prostředí, licence CR, daně marketingu CR, vízové poplatky a daně z kapitálových výnosů;

- ekonomická pomoc pro MSP v CR;
- sleva na náklady na energie pro podniky;
- pomoc cestovním kancelářím v oblasti cash flow (UNWTO 2020).

Monetární politika zahrnuje tato opatření pro CR:

- Finanční fondy pro MSP v CR, např. nová úvěrová schémata a zvýhodněné podmínky pro půjčky;
- motivační program poskytovaný leteckým společnostem (UNWTO 2020).

Práce a zkušenosti zahrnují:

- Snížení poplatku za školení pro provozovatele CR;
- mzdové dotace, pomáhající podnikům udržet si pracovní pozice v CR, pohostinství a letectví;
- finanční podpora pro stážisty;
- podpora podniků školením pro rozvoj dovednosti s digitálními technologiemi;
- rekvalifikace a přezkoušení pracovníků v CR, včetně nezaměstnaných pracovníků;
- cestování a CR označené jako zvláštní sektor na podporu zaměstnanosti;
- programy budování kapacit (UNWTO 2020).

Partnerství soukromého a veřejného střetu zahrnuje:

- Fondy obnovy ke zmírnění dopadů v CR;
- fondy solidarity s dary soukromého sektoru;
- výbory a další skupiny, konzultující a spolupracující se zúčastněnými stranami soukromého sektoru;
- strategie krizového řízení;
- platformy dostupné zainteresovaným subjektům ze soukromého sektoru;
- podpora podniků s investičními programy;
- usnadnění digitální vybavenosti podniků (UNWTO 2020).

Znovuobnova turismu zahrnuje:

- Poukazy (přednostně před proplacením) na výlety a cestovní balíčky zrušené z důvodu COVID-19;
- dodatky ve smluvním právu na ochranu zákazníků a touroperátorů;

- směrnice a doporučení k uzavření smlouvy o turistických balících, jejichž realizace je nemožná kvůli COVID-19;
- protokoly o ochraně zdraví a bezpečnosti, certifikace a štítky v zařízeních CR (ubytování, restaurace, lázeňská a wellness centra atd.);
- vytvoření bezpečnostních cest mezi zeměmi k znovuoobnovení mezinárodního CR (UNWTO 2020).

Zlepšení situace v oblasti podpůrných opatření se dle francouzských ministrů vydařilo, seznam společností s působností v rámci turismu byl rozšířen, bylo pokryto 100 % mzdových nákladů při částečném zaměstnávání a posílen fond solidarity. Dále došlo k rozšíření programu „sezónní PGE“ (France Diplomacy 2020).

3.2 Mezinárodní cestovní ruch v Německu

Německo je největší ekonomikou dle HDP a zároveň nejlidnatějším státem Evropské unie. Je to federativní a parlamentní republika s nynějším prezidentem Frankem-Walterem Steinmeierem, jež je tvořena šestnácti spolkovými zeměmi. Německo vyniká především průmyslovou výrobou, ale z části zde hraje i cestovní ruch velice důležitou roli, neboť na tak velkém území, se nachází mnoho míst, které lákají návštěvníky z celého světa.

Německo se od znovusjednocení stalo populární turistickou destinací pro mezinárodní návštěvníky. Od 90. let do roku 2019 vzrostl počet cest do Německa z 34,4 milionu na 89,9 milionu. V mezinárodním srovnání zemí zaujímá přední místa. Stalo se nejoblíbenější kulturní a městskou destinací pro Evropany, nejlepší mezinárodní veletržním místem, jedničkou v Evropě pro konference a přední evropskou destinací pro příchozí luxusní cestování (GCB team 2020).

Do Německa cestují turisté především za účelem dovolené (58 %), poté na služební cestu (22 %) a zbylých 20 % tvoří jiné účely soukromých cest. Cizinci tvoří až 90 milionu příjezdů a 72 % pochází z Evropy. Největší podíl návštěvníků za rok 2019 byl z Nizozemska (11,7 mil.), ze Švýcarska (7,1 mil.), z USA (7 mil.) a Velké Británie (5,6 mil). Německo zároveň oplývá vysokým domácím CR, až 406 milionu přenocování si rezervují samotní Němci (Schayan 2021).

3.2.1 Turistická odvětví a významné turistické destinace

Kultura a příroda jsou důležitými prvky tvořící značku Destination Germany. Německo je územím pro 46 památek světového dědictví UNESCO, které zahrnuje mistrovská díla architektury a umění, přírodní krásy, kulturu plné historie a památky společenského a technologického pokroku. Kromě toho se v Německu nachází více než 6 000 muzeí, uznávaných divadel, orchestrů a jsou zde pořádány kvalitní společenské akce (GCB team 2020).

Německo je zároveň tvořeno rozsáhlou přírodní krajinou s 16 národními parky, 15 biosférickými rezervacemi UNESCO a 130 zachovalými národními krajinami. Pro turisty zde čeká až 200 000 km vyhrazených pěších stezek a 70 000 km cyklistických tras. Další významnou oblastí je zde udržitelné cestování, které láká zelenými městy s bohatou sítí veřejné dopravy, hotely a restauracemi podporující regionální produkty s živou kulinářskou scénou. Byl zde zaveden i projekt „Turismus pro všechny“ starající se o atrakce a vybavení vhodné pro handicapované hosty (GCB team 2020).

Do Německa cestují turisté primárně za prohlídkou známých měst, dovolenou na horách, návštěvou různých akcí, za účelem venkovské dovolené nebo lázeňského pobytu. Nejnavštěvovanějšími městy jsou: hlavní město Berlín, Mnichov a přístavní město Hamburk. Dalšími jsou Düsseldorf a Frankfurt nad Mohanem. Mezi nejoblíbenější státní destinace patří Bavorsko (100 mil. přenocování 2019), poté Severní Porýní-Vestfálsko (53 mil.) a Dolní Sasko (46 mil.) (Schayan 2021).

3.2.2 Protipandemická opatření v Německu

V Německu se pandemie COVID-19 objevila poprvé na konci ledna roku 2020, když se projevila u zaměstnance kabrioletů ze Stockdorfu v Bavorsku, jež má několik poboček v Číně. Zaměstnanec, který se vrátil z jedné z těchto poboček, se nakazil od čínského kolegy (Spiegel 2020).

V polovině března roku 2020 uzavřelo Německo své hranice pro příjezdy ze třetích zemí. Během pandemického období se cestovní omezení pro příjezdy každou chvíli měnila. Pro cestující bylo nezbytné čekat, až se restriktce usměrní nebo zruší. Tyto změny vycházely

ze situace rozšíření pandemie v jiných státech a na základě počátku šíření mutací viru. Omezení se tedy netýkala pouze třetích zemí, ale i okolních států Evropy, nebo daných regionů zemí (Rugova 2022). Například 16. října 2020 přidalo Německo Francii, Maltu, Nizozemsko, Slovensko a 11 částí dalších zemí na svůj seznam oblastí s vysokým rizikem rozšíření COVID-19 (Rugova 2020).

V říjnu roku 2020 zavedla vláda takzvané „hotspoty“, oblasti s více než 50 novými případy týdně na 100 000 obyvatel, kde musí do 23 hodin zavřít všechny hospody a restaurace. Soukromá setkání jsou omezena na 10 lidí. Nošení roušek je povinné na přeplněných veřejných prostranstvích v regionech s více než 35 infekcemi na 100 000 lidí za týden. Tato nová opatření měla přímý negativní dopad na podniky v odvětví pohostinství a na spotřebitelské výdaje a investiční rozhodnutí v téhle nejisté době (The Economist Intelligence Unit N.A. 2020).

Od 3. prosince 2020 jsou v Německu všechny typy stravovacích, rekreačních a sportovních zařízení od začátku listopadu zavřeny. I vzhledem k předešlým opatřením je denní nárůst nákazy vysoký. Počet úmrtí se zvýšil za poslední den o rekordních 487, což vedlo ke zvýšení celkového počtu obětí na 17 123 (People's Daily 2020).

Od začátku roku 2021 jsou prostory pro volný čas, kulturní život, gastronomii a nepodstatného obchodu uzavřeny. Roušky jsou v dopravě a obchodech povinné. Je zvýhodněna práce na dálku, aby se snížil příliv veřejné dopravy (Translated by ContentEngine LLC 2021). Německo se jako většina zemí snažila o proočkování obyvatel, během roku se zavedl vstup na veřejná a uzavřená místa pro očkované lidi a lidi s negativním testem (Translated by ContentEngine LLC 2021).

Na začátku roku 2020 byl prosazen tzv. 3G systém („geimpft, genesen, getestet“ = uzdraveno, očkováno, testováno), jež vyžaduje doklad o imunizaci, zotavení nebo negativním testu. Nicméně, denní počet nakažených se pohyboval okolo 240 000 nových případů (Xinhua News Agency – CEIS 2022).

Aktuálně k 10.3.2022 platí v Německu certifikát EU pro digitální COVID-19, který je platný po dobu 270 dnů (9 měsíců) pro účely cestování, díky němuž je návštěvníkům zpřístupněn vchod do vnitřních prostor zahrnující kulturní, volnočasové a sportovní zařízení, restaurace

a bary. Německé spolkové země mají každá své zvláštní předpisy. V tomto certifikátu je uvedeno očkování, zotavení z nemoci, nebo negativní výsledek testu (Evropská komise 2022).

Pro vstup do Německa platí alespoň jedna z výše uvedených součástí digitálního certifikátu pro osoby starší šesti let. Cestující v tranzitu na německých letištích jsou také povinni ukázat platné očkování, zotavení nebo testování. Pokud je návštěvník z oblasti s vysokým výskytem mutantního viru je leteckým společenstvem zakázáno je přepravovat a cestující vstupuje do domácí karantény na dobu 10 dnů. Tu lze ukončit po doložení očkovacího certifikátu nebo prokázaném zotavení nebo negativním testem. Dále cestujícím, kterým byl povolen vstup z pobytu výskytu mutantní varianty viru, vstoupí do karantény na dobu 14 dnů, přičemž z ní může vystoupit pouze negativním testem PCR. U přeshraniční přepravy do Německa může negativní test požadovat spolková policie. Test by měl být při zahájení cesty mladší 48 hodin. Děti pobývajících ve vysoce rizikové oblasti nemusí vstupovat do karantény (Evropská komise 2022).

Pro vstup návštěvníků z ostatních zemí než EU nebo přidružené k Schengenu platí víceméně stejná pravidla výše uvedená. Pouze doklady jsou vedeny zvlášť, jelikož zde nemají EU digital certifikát. Po cestě z Německa a opětovaném návratu je potřeba vyplnit digitální registrační formulář, kde je uvedena návaznost na jinou navštívenou zemi a s tím podmínky příjezdu z ní (Evropská komise 2022).

3.2.3 Vývojové trendy a dopady protipandemických opatření na příjezdový cestovní ruch a ekonomiku cestovního ruchu v Německu

Pandemie koronaviru měla na počátku roku 2020 obrovský dopad na příjezdovou turistiku do Německa vzhledem k světovému zastavení mezinárodního cestování. I přes velké ztráty se Německo dokázalo udržet a zvýšit podíl na evropském trhu a zůstalo přední destinací pro obchodní cesty v regionu (GCB team, 2020).

Zde je tabulka shrnující příjezdový CR Německa v roce 2020 oproti roku 2018 a 2019.

Tabulka 2: Příjezdový CR Německa před a během pandemie

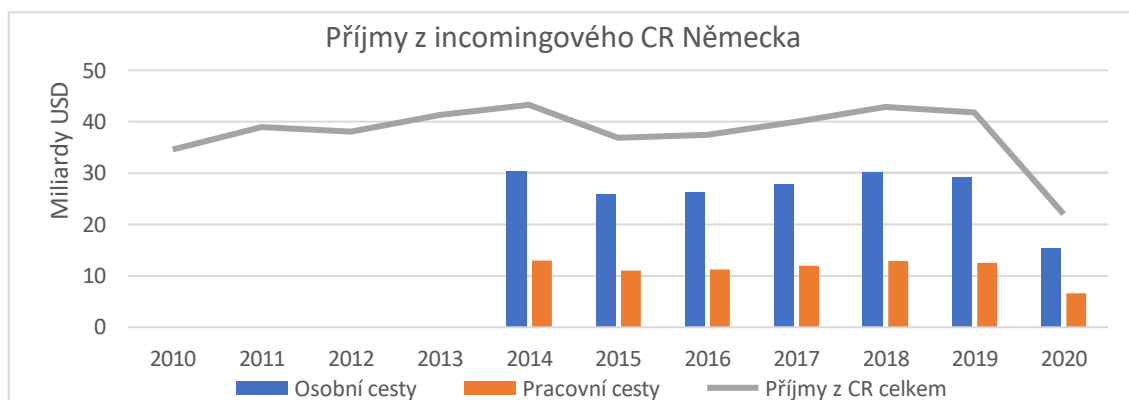
NĚMECKO	2018	2019	2020
Příjmy z CR	43 mld. USD	41,8 mld. USD	22,1 mld. USD
Změna oproti minulému roku	7,21 %	-2,61 %	-47,22 %
Podíl příjmů na jednoho příchozího návštěvníka	1244	1189	1775
Příjezdy návštěvníků (přenocování)	34,6 mil.	35,2 mil.	12,4 mil.
Změna oproti minulému roku	3,82 %	1,75 %	-68,53 %
Celkový exportní výnos z turismu	67,8 mld. USD	66,5 mld. USD	22,1 mld. USD
Podíl CR na HDP	10,7 %	9,8 %	5,5 %

Zdroj: vlastní zpracování podle (UNWTO 2022) (WTTC 2021) (WTTC 2022)

Z tabulky je patrné, že hodnoty o příjezdovém turismu Německa poklesly oproti roku 2019. Příjmy z inomingového CR se snížily o -47,22 % na 22,1 mld. USD a celkový počet přenocujících turistů poklesl o -68,53 % a dosahoval pouhých 12,4 milionu.

Příjmy z inomingového cestovního ruchu Německa

Nejvyšších příjmů z inomingového CR dosahovalo Německo roku 2014 v hodnotě 43,28 mld. USD. Od roku 2010 do roku 2019 se příjmy pohybovaly v průměru ve výši 39,5 mld. USD. Z celkových příjmů převládají výtěžky především z osobních cest, nicméně příjmy z obchodních cest dosahují vždy téměř jejich poloviny, to vypovídá o kvalitních prostorech pro konference a vysokých německých standardech v pracovním prostředí.

Graf 9: Příjmy z inomingového CR Německa

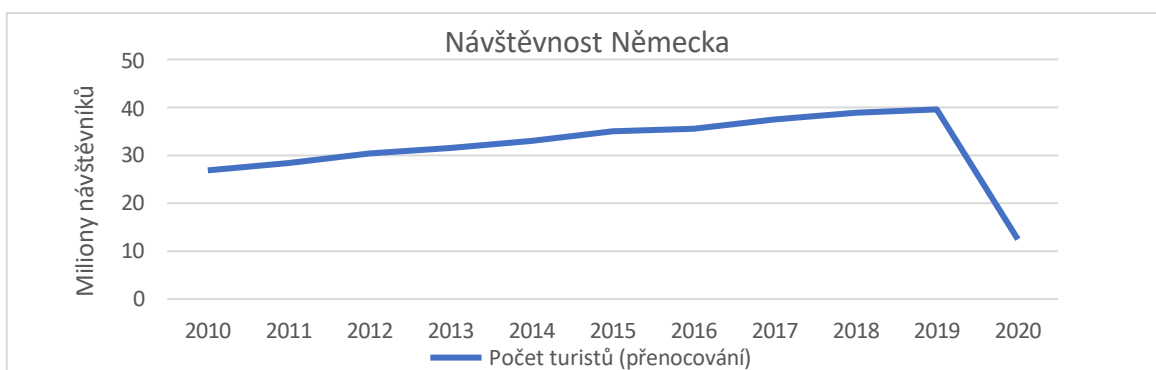
Zdroj: vlastní zpracování podle (IMF 2021)

S rokem 2020 poklesly příjmy z osobních i pracovních cest o 47,18 % oproti roku 2019, obě ve stejném měřítku, dosahovaly tak dohromady 22 mld. USD. Tato změna proběhla v důsledku opatření znemožňující cestování a cestování za prací, vzhledem k zavedeným pracovním pozicím na dálku a uzavřeným podnikům v tomto odvětví.

Zatímco průměrné roční tempo růstu příjmů z inomingového CR v letech 2010-2019 činilo 2,13 %, v roce 2020 by zaznamenán propad o - 47,22 %.

Návštěvnost Německa

Návštěvnost Německa se od roku 2010 s dalšími roky postupně zvyšovala. Nejvyšší hodnoty dosahovala roku 2019 v počtu 39,56 mil. přenocujících turistů. S rokem 2020 poklesla na 12,45 mil., tato změna je obrovská vzhledem k zákazům spojeným s cestováním a také novému bezpečnějšímu trendu cestovat na kratší dobu bez přenocování.

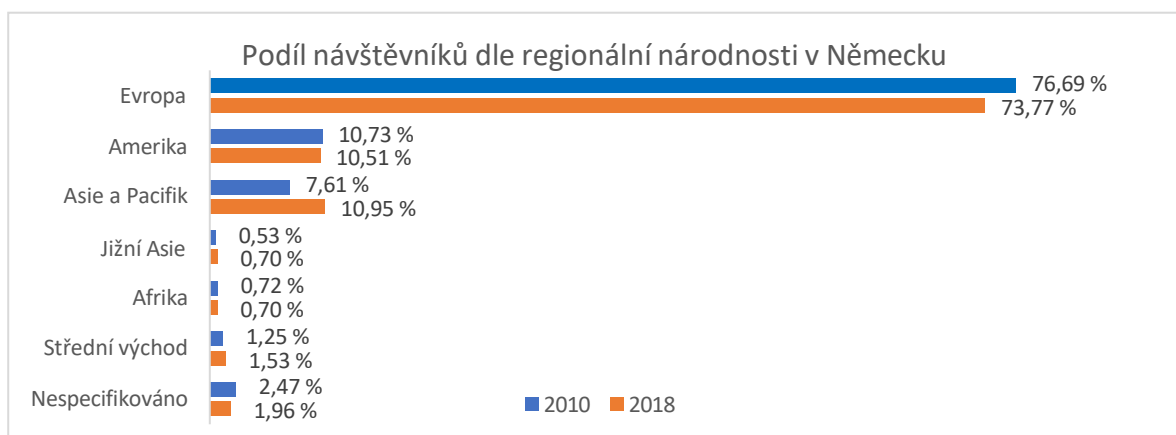
Graf 10: Návštěvnost Německa

Zdroj: vlastní zpracování podle (WBG 2022)

V letech 2010-2019 zaznamenalo Německo průměrný meziroční nárůst přenocování zahraničních turistů o 4,39 %, v roce 2020 byl zaznamenán propad o -68,53.

Návštěvnost Německa dle národnosti

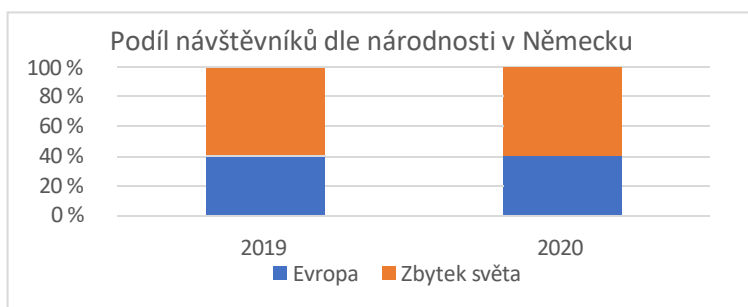
Od roku 2010 zůstal podíl návštěvníků dle regionální národnosti Německa víceméně stejný. Největší část příjezdějících tvoří Evropané s okolo 74 %, poté Američané s 10 %, občané Asie a Pacifiku vrostl na 11 % a zbylé regiony v zanedbatelných procentech včetně 2 % nespécifikovaných. Tyto podíly jsou zachyceny na Grafu 11 níže.

Graf 11: Podíl návštěvníků dle regionální národnosti Německa

Zdroj: vlastní zpracování podle (UNWTO 2020)

Na následujícím grafu číslo 12 je vyznačen i rok 2020, kde je vidět mírný vzrůst návštěvníků z Evropy oproti roku 2019 vzhledem k přísnějším uzavření hranic pro třetí země.

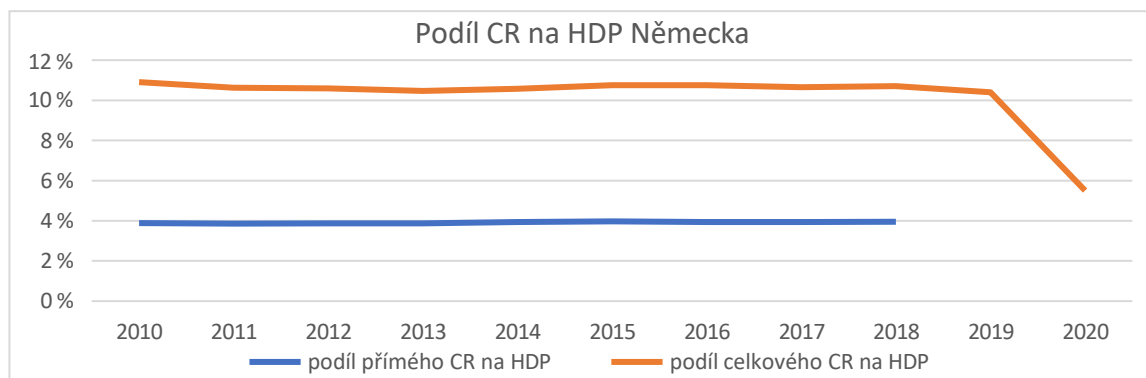

Graf 12: Podíl návštěvníků dle národnosti Německa

Zdroj: Vlastní zpracování podle (WTTC 2021)

Podíl cestovního ruchu na hrubém domácím produktu Německa

Podíl celkového CR na HDP Německa se od roku 2010 pohybuje od 10, téměř do 11 %, zatímco podíl přímého CR na HDP dosahuje během let okolo 4 %. Podíl celkového CR klesl s rokem 2020 o polovinu na 5,5 %. Přímý CR se tedy v průměru za roky 2010-2018 změnil pouze o 0,22 %, celkový byl zaznamenán za roky 2010-2019 v poklesu při -0,52 %. S rokem 2020 poklesl dokonce o -47,12 %. Tyto údaje jsou zachyceny na Grafu 13.

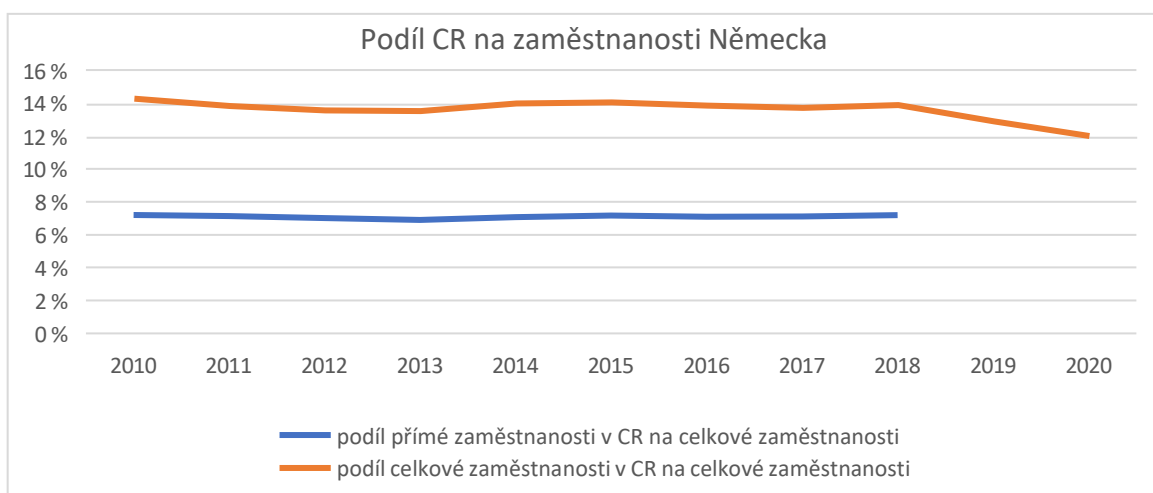

Graf 13: Podíl CR na HDP Německa

Zdroj: vlastní zpracování podle (WTTC 2021) (WTTC 2022)

Podíl zaměstnanosti v cestovním ruchu

Německo se na celkové zaměstnanosti v CR podílelo během let 2010-2019 z okolo 14 % (průměrný pokles -1,11 %), zatímco na přímé do roku 2018 z okolo 7 % (průměrný pokles -0,03 %). S rokem 2019 poklesla celková zaměstnanost na 13 % a roku 2020 na 12 %, propad o -6,92 %. Tento pokles je velice mírný, lze tedy předpokládat, že v pracovním světě v odvětví cestovního ruchu našlo Německo alternativní způsoby, jak práci zachovat i vzhledem k těžké pandemické situaci. Podíl CR na zaměstnanosti Německa ukazuje Graf 14.

Graf 14: Podíl CR na zaměstnanosti Německa

Zdroj: vlastní zpracování podle (WTTC 2021) (WTTC 2022)

3.2.4 Podpora turismu v Německu během pandemie

V Německu došlo k omezením vyvolaným pandemií COVID-19, která zasáhla odvětví CR včetně mnoha podniků i v oblasti pohostinství. Spolková vláda a Spolkové ministerstvo hospodářství a ochrany klimatu se tak rozhodly pro opatření ke zmírnění ekonomických dopadů, týkající se informací a podpory pro podniky na webových stránkách (BMWK 2022).

Federální vláda zahájila dočasné snížení daní na jídlo v restauracích a hospodách, snížení DPH z 19 na 7 % platilo po dobu jednoho roku do konce června 2021. Od 1. července 2020 do 31. prosince 2020 byla sazba DPH na potraviny v pohostinství 5 %. Pro malé a střední podniky, osoby samostatně i výdělečně činné a osoby na volné noze v odvětví turismu byly poskytnuty nevratné granty na fixní provozní náklady. Do konce roku 2020 bylo financováno 30 % zažádaných prostředků pro pohostinství a 10 % pro společnosti v CR (BMWK 2022). Federální vládní centrum dále také zřídilo webové stránky

corona- navigator, které slouží ke shromažďování nejnovějších zpráv, faktů a doporučení pro opatření, poskytující pokyny všem zúčastněným subjektům CR (UNWTO 2020).

Ministři EU zodpovědní za CR na konci března 2020 jednali o perspektivách dovolenkových cest v rámci Evropy s ohledem na riziko infekce. Byly stanoveny pokyny pro obnovení svobody pohybu a zrušení kontrol vnitřních hranic a postupné obnovení dopravních služeb. V květnu 2020 vydala Evropská komise balíček pro CR a dopravu, poskytující orientační rámec pro členské státy turistických služeb a zdravotních protokolů v pohostinství. Součástí bylo i doporučení na atraktivní poukázky pro zrušené zájezdy a přepravní služby (BMWK 2022).

Dle Německé asociace hotelů a restaurací (DEHOGA) je očekáván nárůst počtu rezervací po uvolnění předpisů a zlepšení infekční situace, ale návrat na předkrizovou úroveň se dá předpokládat až roku 2023. Německá asociace cestovního ruchu (DTV) potvrdila, že měsíce blokace roku 2021 způsobily ztráty v miliardách dolarů, které nejsou ani zdaleka kompenzovány a je tak důležité v oblasti turismu plánovat a myslet na vyhlídky s předstihem (Tagesschau 2022).

Snahy o usměrnění restrikcí vztahující se k CR Německa, jakožto člena organizace UNWTO se dělí na oblasti fiskální, měnovou, práci a zkušenosti a obchodní inteligenci. Jednotlivé snahy o podporu byly již blíže vypsány u Francie kromě obchodní inteligence, kterou se Francie nezabývala. Ta zahrnuje:

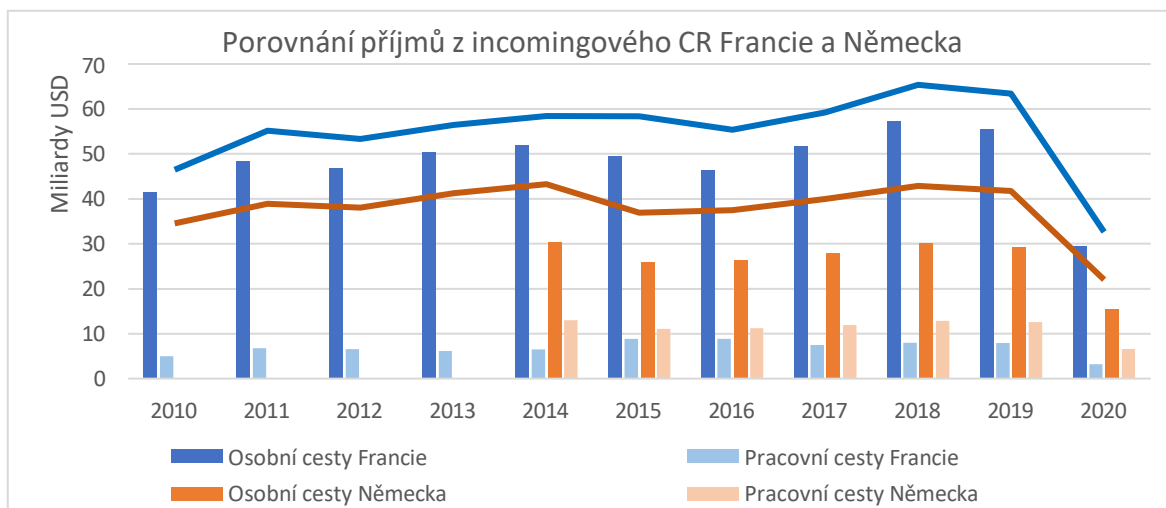
- Vnitřní mechanismy, jako jsou výbory, dotazníkové posily a speciální jednotky;
- zavedené komunikační kanály, jako jsou digitální platformy pro informovanost zainteresovaných stran CR;
- monitorování dat v reálném čase pro pochopení poptávky CR a příprava průzkumů, studií a prognóz;
- dostupné nové pokyny k situaci pro podniky a odborníky pracující v tomto odvětví;
- měření dopadů krátkodobých, střednědobých i dlouhodobých;
- pořádání kampaní propagující virtuální turistiku (UNWTO 2020).

4. Komparativní vyhodnocení dopadů pandemie na příjezdový cestovní ruch a jeho ekonomiku

Francie i Německo utrpěly v oblasti cestovního ruchu veliké ztráty a stále se vypořádávají s návratem do původního stavu. Tato kapitola se zabývá porovnáním ukazatelů mezinárodního příjezdového cestovního ruchu mezi nimi.

4.1 Příjmy z inomingového cestovního ruchu

Na Grafu 15 je viditelné, že příjmy z inomingového CR dosahují vyšších hodnot ve Francii než v Německu. Francie, která má cca o 17 mil. obyvatel méně než 83,3 miliónové Německo, je pro zahraniční návštěvníky více atraktivní, především pak pro osobní cesty (fenomén Paříže), kde návštěvníci ve vyšší míře utrácejí např. za suvenýry a vstupy na různé atraktivity. Francie dosahuje v průměru za roky 2010-2020 o 10,12 mld. USD vyšších příjmů z inomingového CR než Německo. Na druhou stranu jsou příjmy Německa od roku 2014- 2020 z pracovních cest patrně vyšší (v průměru o 4,04 mld. USD) a tvoří vyšší podíl v celkových příjmech (v průměru o 14,84 %). Německo tedy více vyniká v kariérním světě v odvětví turismu a nabízí tak vhodnější profesní prostředí a mnoho pracovních příležitostí.

Graf 15: Porovnání příjmů z inomingového CR Francie a Německa

Zdroj: vlastní zpracování podle (IMF 2021)

Pokles celkových příjmů je s rokem 2020 razantně viditelný u obou zemí, nicméně u Francie byl zaznamenán ostřejší sklon s poklesem o -30,78 mld. USD (Německo o - 19,73 mld. USD). Je tedy znát, že na cestovním ruchu si zakládá více Francie a o to více utrpěla.

Tabulka 3: Průměrné roční tempo růstu příjmů z inomingového CR

CELKEM	2010-2019	2020
Francie	3,52 %	-48,53 %
Německo	2,13 %	-47,22 %
OSOBNÍ CESTY	2014-2019	2020
Francie	1,36 %	-47,07 %
Německo	-0,71 %	-47,18 %
PRACOVNÍ CESTY	2014-2019	2020
Francie	3,92 %	-58,76 %
Německo	-0,71 %	-47,19 %

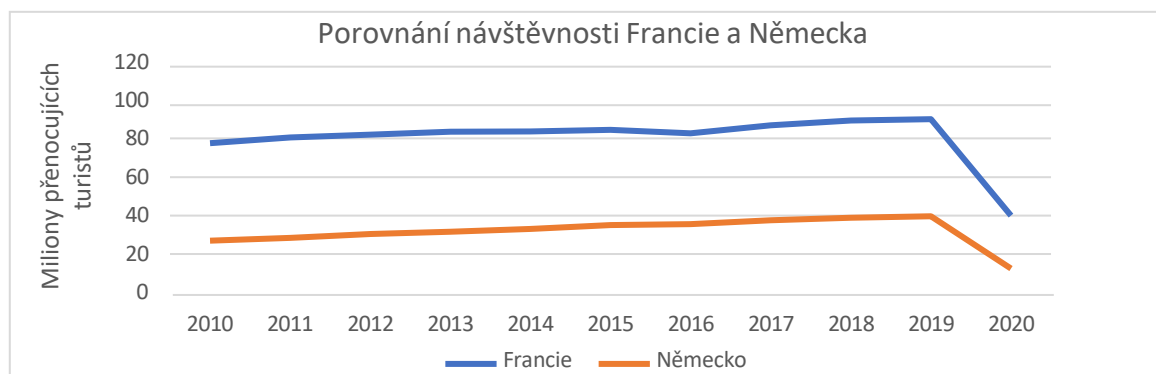
Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky 3 je patrné, že Francie nabírá s roky vyšších příjmů rychleji o 1,39 p. b. než Německo. Roku 2020 byly oba státy zasaženy pandemií, Francie o 1,31 p. b. více. Příjmy za osobní cesty rostou s lety rychleji u Francie, zatímco u Německa mírně klesají. S rokem 2020 u obou zemí poklesly o -47 %. Pracovní cesty se stávají u Francie oblíbenější, u Německa zůstávají téměř stejné. Roku 2020 poklesly více Francii o 11,57 p. b. než Německu.

Ačkoliv byly příjmy z příjezdového turismu hodně zasaženy, země se snažily o kompenzaci v příjmech z útrat domácího turismu. Tato snaha se více povedla Německu, za rok 2020 utratili němečtí turisté až 170,5 mld. USD, zatímco francouzští 66,2 mld. USD (WTTC 2021). U obou zemí lze ale říci, že roku 2020 získaly větší příjmy z domácího než mezinárodního turismu. V PB je viditelné, že příjmy Francie převyšují výdaje z CR, je tak typickou zemí přijímající, zatímco u Německa převládají výdaje nad příjmy, je tak zemí vysílající (IMF 2021).

4.2 Návštěvnost

Francie má výrazně vyšší návštěvnost v počtu mezinárodních přenocujících turistů než Německo. Za roky 2010-2020 vyšší v průměru o 48,35 milionu. S rokem 2020 zaznamenala Francie ostřejšího sklonu poklesu turistů než Německo a utrpěla tak větší absolutní ztrátou v neobsazenosti ubytovacích zařízení, průběh je zaznamenán v Grafu 16 níže.

Graf 16: Porovnání návštěvnosti Francie a Německa
Zdroj: vlastní zpracování podle (WBG 2022) (UNWTO 2022)

Z tabulky 4 je patrné, že za roky 2010-2019 je Francie významnou zemí pro přijíždějící a přenocující zahraniční turisty, nicméně tyto počty rostou pouze mírně, zatímco u Německa se s přibývajícím rokem zvyšuje přenocování turistů rychleji, o 3,14 p. b., a stává se tak rok od roku důležitější zemí pro turismus. Roku 2020 zaznamenalo Německo vyšší procentní změnu poklesu oproti roku 2019 než Francie o 12,93 p. b.

Tabulka 4: Průměrné roční tempo růstu přenocujících turistů

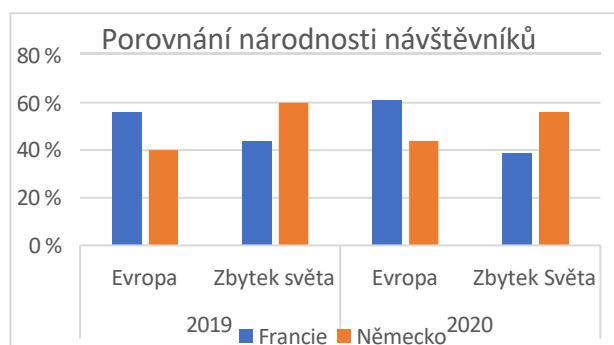
	2010-2019	2020
Francie	1,25 %	-55,6 %
Německo	4,39 %	-68,53 %

Zdroj: vlastní zpracování

Na druhou stranu, výjezdový CR převládá v Německu se 108,54 miliony návštěvníků (2018), oproti Francii 30,51 miliony návštěvníků (2018). Za roky 2010-2018 má Německo průměrně o 61,8 mil. vyjíždějících mezinárodních návštěvníků více, než Francie (UNWTO 2020).

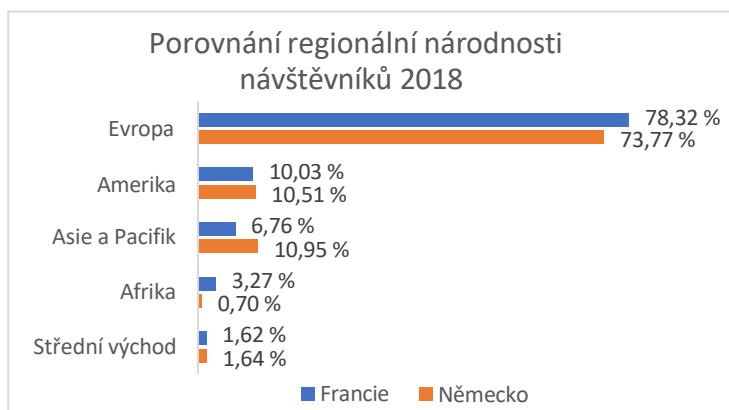
4.3 Návštěvnost dle národnosti

Na Grafu 17 je vyobrazen u obou zemí rok 2019 a 2020. Francii navštíví ročně více Evropanů než Německo. Poměry návštěvníků dle národnosti se s rokem 2020 výrazně nezměnily, pouze nastal mírný pokles návštěvníků ze zbytku světa, což se dalo předpokládat.

Graf 17: Porovnání národnosti návštěvníků
Zdroj: vlastní zpracování podle (WTTC 2021)

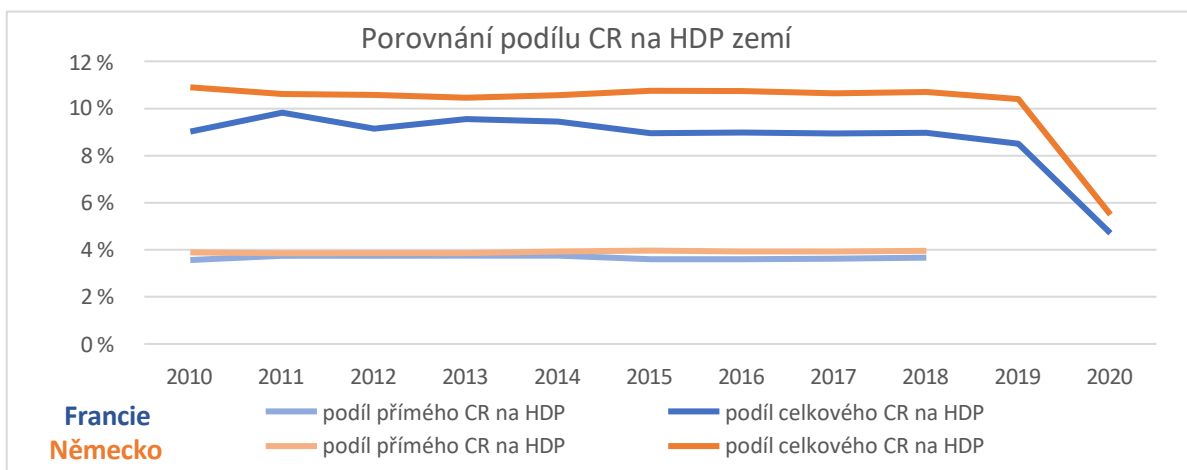
Návštěvníci dle regionální národnosti jsou podobně rozložené u obou států. Výrazně převládají návštěvníci z Asie a Pacifiku v Německu oproti Francii. Toto rozložení se nejspíše moc nezměnilo ani s rokem 2020, krom mírných poklesů podílů regionů 3. zemí.

Graf 18: Porovnání regionální národnosti návštěvníků 2018
Zdroj: vlastní zpracování podle (UNWTO 2020)

4.4 Podíl cestovního ruchu na hrubém domácím produktu

Podíl celkového CR (nikoli pouze incomingového) na hrubém domácím produktu převažuje o cca 2 p. b. u Německa nad Francií. Je tak patrné, že má Německo nepatrně více nepřímého CR v tom celkovém, zároveň jej dorovnávají příjmy z domácího a výjezdového turismu, proto převládá nad francouzským. Podíl přímého CR na HDP dosahují obě země na podobných hodnotách, okolo 4 %. Sklon celkového je s rokem 2020 u obou států strmý, u Německa trochu strmější (pokles -4,9 %), ve výsledku zůstává jeho procentní hodnota o něco vyšší, než u Francie (pokles -3,8 %), ale Německo přišlo o vyšší procentní podíl. Průběh podílu CR na HDP obou zemí je zobrazen na Grafu 19.

Graf 19: Porovnání podílu CR na HDP zemí
Zdroj: vlastní zpracování podle (WTTC 2021) (WTTC 2022)

Z tabulky 5 je viditelné, že s narůstajícími roky se podíl celkového CR na HDP obou zemí mírně snižuje. Roku 2020 dosahovalo Německo o 2,41 p. b. vyšší záporné procentní změny.

Obě země byly nuceny nějakým způsobem nahradit tento podíl na HDP příjmy z jiných odvětví.

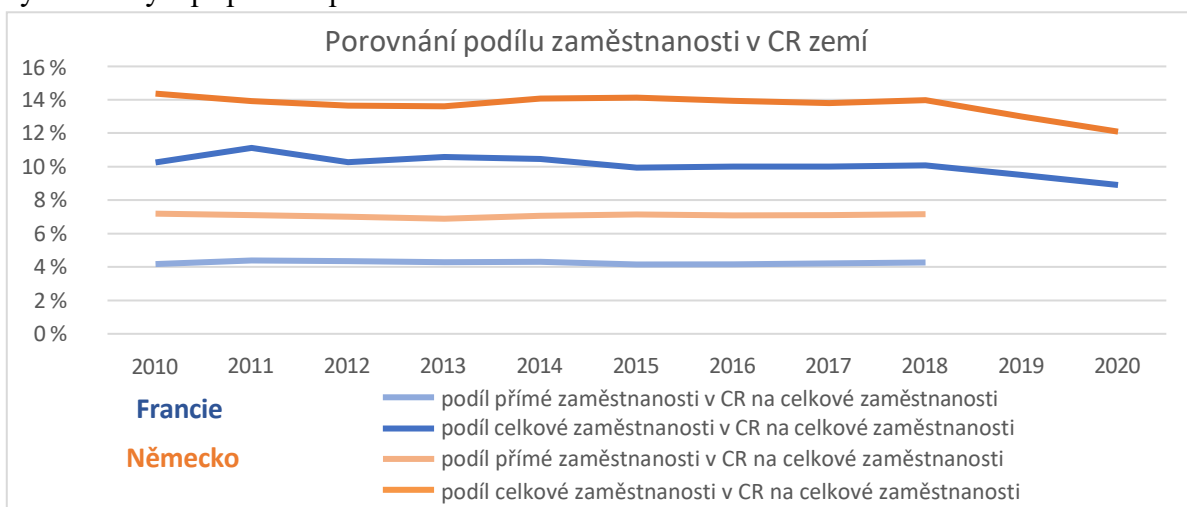
Tabulka 5: Průměrné roční tempo růstu podílu celkového CR na HDP

	2010-2019	2020
Francie	-1,59 %	-44,71 %
Německo	-0,52 %	-47,12 %

Zdroj: vlastní zpracování

4.5 Podíl zaměstnanosti v cestovním ruchu

Na Grafu 20 je zobrazen podíl zaměstnanosti v CR u Francie a Německa. Německo převládá v zaměstnanosti celkové i přímé nad Francií. Roku 2019 pracovalo celkově v CR Německa 5,87 milionu obyvatel, oproti tomu ve Francii 2,69 milionu obyvatel (WTTC 2021). U obou zemí je sklon celkové zaměstnanosti pozvolný s rokem 2020. Francie a Německo se tak celkem úspěšně vypořádalo s počátečním zachováním pracovních pozic, příspěvkama pro tyto občany a případnou prací z domova.

Graf 20: Porovnání podílu zaměstnanosti v cestovním ruchu zemí

Zdroj: vlastní zpracování podle (WTTC 2021) (WTTC 2022)

Do roku 2019 je podíl zaměstnanosti u obou zemí mírně záporný. Roku 2020 je zaznamenán podobný pokles u obou zemí, u Německa o 0,6 p. b. vyšší. Tento trend během let a pokles s rokem 2020 jsou vyobrazené v Tabulce 6.

Tabulka 6: Průměrné roční tempo růstu podílu celkové zaměstnanosti v CR na celkové zaměstnanosti

	2010-2019	2020
Francie	-0,83 %	-6,32 %
Německo	-1,11 %	-6,92 %

Zdroj: vlastní zpracování

4.6 Shrnutí a vyhodnocení výsledků

Cestovní ruch je ve Francii i Německu hodně rozšířený. Francie dosahuje od roku 2010 do roku 2020 v průměru o 10,12 mld. USD vyšších příjmů z inomingového CR než Německo a celkově klade na turismus větší důraz, dlouhodobě jí přibývají tyto příjmy rychleji o 1,39 p. b. Pro Německo je zahraniční CR stejně důležitý, ale více u něho převažuje výjezdový a domácí turismus. Francie je zemí dominující návštěvností z osobních důvodů, zatímco u Německa se více prosazují služební cesty (utrátí zde v průměru o 4,04 mld. USD více) a také pak dosahují vyššího podílu v celkové zaměstnanosti, jež je dlouhodobě pro obě země mírně záporný, jelikož se pracovní pozice z hlediska dlouhodobosti moc nemění.

Podíl celkového CR na HDP je v případě Německa v průměru o 2 p. b. vyšší a dosahuje v letech 2010-2019 v průměru 10,6 %, a to především díky významnějšímu podílu indukovaného (nepřímého) CR, výjezdového a domácího turismu. Návštěvnost zahraničních přenocujících turistů převládá s lety v průměru o 48,35 milionu u Francie, ale s přibývajícím roky roste rychleji u Německa o 3,14 p. b. Ve struktuře návštěvnosti převládají u Německa návštěvníci pocházející ze zbytku světa, naproti tomu u Francie pocházející z Evropy. S časem u obou zemí přibývají návštěvníci ze světa oproti Evropě, jež je důsledkem snadnějšího cestování a zvýšené dynamiky turismu. Tabulka 7 shrnuje tyto vývojové trendy jednotlivých indikátorů a procentní pokles s rokem 2020.

Tabulka 7: Shrnující tabulka vývojových trendů jednotlivých indikátorů

INDIKATORY	ZEMĚ	2010-2019	2020
Příjmy z inomingového CR	Francie	3,52 %	-48,53 %
	Německo	2,13 %	-47,22 %
		2014-2019	2020
Příjmy z osobních cest	Francie	1,36 %	-47,07 %
	Německo	-0,71 %	-47,18 %
Příjmy z pracovních cest	Francie	3,92 %	-58,76 %
	Německo	-0,71 %	-47,19 %
		2010-2019	2020
Návštěvnost (přenocující turisté)	Francie	1,25 %	-55,6 %
	Německo	4,39 %	-68,53 %
Podíl celkového CR na HDP	Francie	-1,59 %	-44,71 %
	Německo	-0,52 %	-47,12 %
Podíl zaměstnanosti v CR	Francie	-0,83 %	-6,32 %
	Německo	-1,11 %	-6,92 %

Zdroj: vlastní zpracování

Obě země se snaží vypořádat s nelehkou situací způsobenou pandemií COVID-19. Přišly tak o obrovské částky v příjmech za příjezdový CR, které ještě nejsou ani zdaleka kompenzovány (s rokem 2020 poklesly příjmy o trochu více Francii s -48,52 % než Německu s -47,22 %), nicméně alespoň domácí turismus se udržel na přijatelné hranici. U osobních cest zaznamenaly obě země pokles o -47 %, na druhou stranu u pracovních poklesly Francii o 11,58 p. b. více. S rokem 2020 vznikl veliký pokles přenocujících turistů se změnou - 55,6 % u Francie a - 68,53 % u Německa. Ve struktuře návštěvnosti se u obou zemí snížil světový a narostl evropský podíl. V podílu CR na HDP zaznamenalo Německo o 2,41 p. b. vyššího poklesu než Francie. Podíly v zaměstnanosti s rokem 2020 poklesly mírně vzhledem ke snaze zemí podpořit zaměstnanost a udržet stávající pracovní pozice.

Závěr

Tato bakalářská práce se zabývala dopady opatření proti šíření pandemie COVID-19 na příjezdový cestovní ruch ve vybraných zemích Evropské unie. Byly zvoleny dvě země, Francie a Německo, u nichž byly zhodnoceny, analyzovány a komparovány kvantitativní ukazatele mezinárodního příjezdového cestovního ruchu v letech před a během koronavirové krize, jež byly jejím cílem.

V první, teoretické části, byly vysvětleny základní pojmy cestovního ruchu, jež obsahovaly definici, popis účastníků a účely cesty. Dále zde byl vysvětlen cestovní ruch jako systém a cestovní ruch jako odvětví ekonomiky. Druhá kapitola se zabývala možnostmi hodnocení dopadů cestovního ruchu na ekonomiku. Zde bylo popsáno hodnocení statistické, ekonomicko-peněžní, individuální, sociokulturní a globální dopady mezinárodního turismu na světovou ekonomiku, u nichž byly uvedeny některé příklady. Na základě toho byly vybrány hodnotící indikátory příjezdového cestovního ruchu – příjem z inomingového CR, návštěvnost mezinárodních přenocujících turistů a její struktura dle národnosti. Následně indikátory ekonomické v cestovním ruchu – podíl celkového CR na HDP a podíl zaměstnanosti v turismu.

V druhé, praktické části byla pozornost věnována specifikům turistického odvětví v Německu a Francii. Bylo zjištěno, že obě země jsou zaměřeny na památky a kulturu, především v jejich hlavních a největších městech, kde dosahují nejvyšších počtů v návštěvnosti. Zatímco Francie je proslulá vinařskou turistikou a módou, do Německa více směřují návštěvníci za pěší turistikou či cykloturistikou do přírody. V Německu jsou ve větší míře zastoupeny veletrhy, konference a kongresová turistika. Další podkapitola byla zaměřena na protipandemická opatření, kde byl vzhledem k členství v EU zaveden v obou zemích digital COVID pas, ve kterém bylo uvedeno očkování, testování nebo prodělání nemoci. Pro Francii platily různé podmínky a restrikce v zámořských oblastech, u Německa taktéž ve spolkových zemích. Německo v době pandemie častěji měnilo své podmínky ohledně rizikových zemí vzhledem k mutacím viru, ve Francii ve větší míře započaly nepokoje a demonstrace. Nošení roušek ve vnitřních prostorech, zákazy společenských akcí a uzavření hranic probíhalo ve Francii i v Německu.

Řešení bakalářské práce, jež bylo vysvětleno ve třetí a čtvrté kapitole, odpovídá na základní výzkumnou otázku, jaké byly vývojové trendy v oblasti příjezdového cestovního ruchu a ekonomiky cestovního ruchu a do jaké míry byl opatřeními proti šíření pandemie COVID-19 zasažen příjezdový cestovní ruch a ekonomika cestovního ruchu ve dvou ekonomicky nejsilnějších zemích Evropské unie. U příjmů z incomingového CR bylo zjištěno, že jsou dlouhodobě vyšší, a zároveň rychleji stoupají během let u Francie. Příjmy z osobních cest jsou ve větší míře zastoupeny ve Francii, než je tomu v Německu, tam jsou více zastoupeny pracovní cesty, které ale s přibývajícím lety rostou rychleji u Francie. S rokem 2020 poklesly příjmy Francie o 1,31 p. b. více než Německu a zaznamenaly propad v hodnotě - 48,53 %.

Francie vede v počtu přenocujících návštěvníků v průměru o 48,35 milionu. Dlouhodobě však rychleji rostou počty návštěvníků Německu se 4,39% tempem. S pandemií poklesla tato návštěvnost o 12,93 p. b. více Německu s -68,53% propadem. Struktura v regionální národnosti je během let u obou zemí víceméně podobná, v letech 2019 a 2020 převažují návštěvníci ze zbytku světa v Německu, do Francie přijíždějí spíše návštěvníci z Evropy. S rokem 2020 se mírně zvedla návštěvnost z Evropy, což se dalo předpokládat.

Podíl celkového CR na HDP převažuje s roky o 2 p. b. u Německa, vzhledem k vysokému výjezdovému a domácím turismu. Tyto dlouhodobé vývojové trendy jsou podobné v obou zemích v letech 2010-2019 dochází k průměrnému ročnímu poklesu podílu CR v řádech jednotek procent. V případě Německa to je -0,52 %, v případě Francie -1,59 %. Následujícího roku zaznamenalo větší propad Německo. Podíl zaměstnanosti v turismu převažuje dlouhodobě o 3 p. b. u Německa. Vývoj během let se pohybuje u -1 % a s rokem 2020 přišel mírný pokles ve výši -6 % u obou zemí.

Poslední částí třetí kapitoly byla podpora CR po zavedených restrikcích. Francie se snažila podpořit turismus investicemi do udržitelnosti, distribuce, partnerstvím veřejného a soukromého sektoru a celkovou znovu obnovou v podobě poukazů a voucherů zrušených pobytů. Německo se spíše snažilo vyřešit situaci přes snížené DPH sazby, a především digitalizací a podporou podniků přes webové stránky. Závěrem byly shrnuty a vyhodnoceny výsledky.

Autorka práce se naučila mimo jiné pracovat a psát průběžně se zdroji, vyhodnocovat důležité informace, a především vytvářet grafy dle číselných dat, vypočítat a zanalyzovat jejich význam. Získala mnoho užitečných znalostí o cestovním ruchu, a také o stavu a zvládnání pandemie některých zemí.

Ačkoliv se restrikce v evropských státech, včetně Francie a Německa postupně uvolňují a s nimi i chuť lidí cestovat, pandemie ještě zcela nevymizela (Evropská komise 2022). Proočkovanost obyvatelstva přispěje ke zlepšení, avšak stále vznikají nové mutace viru. Z dlouhodobého hlediska je očekáváno zlepšení a návrat do původního stavu v oblasti turismu, zároveň je možné, že krátkodobě budou vznikat občasné změny v poklesech, nicméně, autorka práce věří, že nyní už je lidstvo více připraveno a tyto změny budou lépe zvládnuty.

Seznam použité literatury

- AMBASSADE DE FRANCE EN REPUBLIQUE TCHÉQUE, 2014. *Francie je první světovou turistickou destinací. Ambafrance* [online]. 10.4.2014 [cit. 2021-12-07]. Dostupné z: <https://cz.ambafrance.org/Francie-je-prvni-svetovou>
- BERÁNEK, Jaromír, 2013. *Ekonomika cestovního ruchu*. Praha: MAG CONSULTING. ISBN 978-80-86724-46-1.
- BBC, 2020. *Coronavirus: First death confirmed in Europe. Bbc* [online]. 15.2.2020 [cit. 2022-01-27]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-europe-51514837>
- BMWK, 2022. *CORONA-PANDEMIE Auswirkungen auf die Tourismuswirtschaft. Mbwi* [online]. Berlin: Bundesministerium für Wirtschaft und Klimaschutz, 2022 [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <https://www.bmwi.de/Redaktion/DE/Dossier/tourismus.html>
- CEIC, 2019. *Cyprus Tourism Statistics: CY: International Tourism: Receipts. CY: International Tourism: Receipts (indicator). Ceicdata* [online]. Hong Kong: an ISI Emerging Markets Group Company [cit. 2021-12-03]. Dostupné z: <https://www.ceicdata.com/en/cyprus/tourism-statistics>
- EUROSTAT, 2019. *Tourism Satellite Accounts in Europe 2019 edition: Table 1, Table 6* [online]. Luxembourg: Publications Office of the European Union [cit. 2022-02-16]. ISBN 978-92-76-12188-6. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/7870049/10293066/KS-FT-19-007-EN-N.pdf/f9cdc4cc-882b-5e29-03b1-f2cee82ec59d>
- EVROPSKÁ KOMISE, 2022. *Systém Re-open EU – Francie, Německo*. [online]. Brusel: Evropská unie [cit. 2021-09-30]. Dostupné z: <https://reopen.europa.eu/cs>
- EXPLORE FRANCE, 2021. *Paříž. France* [online]. [cit. 2021-12-08]. Dostupné z: <https://at.france.fr/cs/pariz>
- EXPLORE FRANCE, 2021. *POZNEJTE FRANCOUZSKÉ DESTINACE. France* [online]. [cit. 2021-12-07]. Dostupné z: <https://at.france.fr/cs/destinace>
- EXPLORE FRANCE, 2021. *THINGS TO DO. France* [online]. [cit. 2021-12-07]. Dostupné z: <https://uk.france.fr/en/things-to-do>

- FRANCE24, 2020. *Macron announces 15-day lockdown in French 'war' on coronavirus.* France24 [online]. 16.3.2020 [cit. 2022-01-27]. Dostupné z: <https://www.france24.com/en/20200316-live-france-s-macron-addresses-nation-amid-worsening-coronavirus-outbreak>
- FRANCE DIPLOMACY, 2020. *Cestovní ruch. Diplomatie* [online]. France: Ministère de l'Europe et des Affaires étrangères, 2020 [cit. 2021-12-08]. Dostupné z: <https://www.diplomatie.gouv.fr/en/french-foreign-policy/tourism/>
- GCB TEAM, 2020. *Destination Germany provides an attractive setting for successful business.* Gcb [online]. Frankfurt Germany: GCB German Convention Bureau e.V., 2020 [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: <https://www.gcb.de/en/why-germany/destination-germany/>
- CHINA DAILY, 2022. *Macron's 'threat' to unvaccinated a calculated gamble.* ProQuest Central [online]. Jan 10, 2022 [cit. 2022-01-27]. Dostupné z: <https://www.proquest.com/docview/2618114046/citation/A7E0F0005C774B9FPQ/13?accountid=17116>
- IMF, 2021. *Balance of Payments and International Investment Position Statistics (BOP/IIP) – Query, France, Germany, Travel, credit (indicator)* [online]. Washington, D.C., USA: International Monetary Fund [cit. 2022-01-26]. Dostupné z: <https://data.imf.org/?sk=7A51304B-6426-40C0-83DD-CA473CA1FD52&sId=1390030341854>
- MINISTERSTVO VNITRA ČR, 2021. *Evropská unie: Obecná charakteristika. Mvcr* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2021-12-06]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/mezinarodni-organizace-a-vs-evropska-unie.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>
- MINISTERSTVO VNITRA FRANCIE, 2022. *Cestování do a ze zahraničí. Gouvernement* [online]. Paříž: Ministerstvo vnitra Francie, 25. ledna 2022 [cit. 2022-01-27]. Dostupné z: <https://www.gouvernement.fr/info-coronavirus/deplacements>
- NEWS WIRES, 2019. *France posts new tourist record despite Yellow Vest unrest.* France24 [online]. 16.3.2020 [cit. 2022-01-27]. Dostupné z:

<https://www.france24.com/en/20190517-france-tourism-record-number-visitors-tourists-despite-yellow-vests-paris>

OECD, 2021. *Gross domestic product (indicator)* [online]. Paris: Organisation for Economic Co-operation and Development [cit. 2021-11-18]. Dostupné z: <https://data.oecd.org/gdp/gross-domestic-product-gdp.htm>

OECD, 2021. *Tourism receipts and spending (indicator)* [online]. Paris: Organisation for Economic Co-operation and Development [cit. 2021-11-18]. Dostupné z: <https://data.oecd.org/industry/tourism-receipts-and-spending.htm>

PALATKOVÁ, Monika, 2014. *Mezinárodní turismus: analýza pozice turismu ve světové ekonomice, změny mezinárodního turismu v důsledku globálních změn, evropská integrace a mezinárodní turismus* [online]. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada [cit. 2022-01-21]. ISBN 978-80-247-4862-7. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/e-kniha/mezinarodni-turismus-718163/>

PEOPLE'S DAILY, 2020. *Germany extends COVID-19 restriction measures till January*. ProQuest Central [online]. Dec 3, 2020 [cit. 2022-01-27]. Dostupné z: <https://www.proquest.com/docview/2466097910/93DC7EF529444823PQ/32?accountid=17116>

RUGOVA, Shqipe, ed., 2020. *Germany Adds France, Malta, Netherlands & Slovakia to Its List of COVID-19 High-Risk Areas & Parts of 11 Other Countries*. Schengenvisainfo [online]. 16.10.2020 [cit. 2022-03-16]. Dostupné z: <https://www.schengenvisainfo.com/news/germany-adds-france-malta-netherlands-slovakia-to-its-list-of-covid-19-high-risk-areas-parts-of-11-other-countries/>

RUGOVA, Shqipe, ed., 2022. *Germany Travel Restrictions Due To Coronavirus*. Schengenvisainfo [online]. [cit. 2022-03-16]. Dostupné z: <https://www.schengenvisainfo.com/news/tag/germany-travel-restrictions/>

SCHAYAN, Janet, ed., 2021. *Holidaying in Germany. Deutschland* [online]. 4.7.2021 [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: <https://www.deutschland.de/en/topic/life/germany-travel-popular-holiday-destinations>

SPIEGEL, Wissenschaft, 2020. *Bayerische Behörden bestätigen ersten Fall in Deutschland* [online]. 28.1.2020. [cit. 2022-03-16]. ISSN 0038-7452. Dostupné z:

<https://www.spiegel.de/wissenschaft/medizin/corona-virus-erster-fall-in-deutschland-bestaetigt-a-19843b8d-8694-451f-baf7-0189d3356f99>

STATISTA RESEARCH DEPARTMENT, 2021. *Most visited cultural and recreational sites in France in 2017*. Statista [online]. Germany: Statista company, 2.11.2021 [cit. 2021-12-08]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/1117144/most-visited-tourist-attractions-france/#statisticContainer>

STATISTA RESEARCH DEPARTMENT, 2022. *Share of the total gross domestic product (GDP) generated by the travel and tourism industry worldwide from 2000 to 2020*. Statista [online]. Germany: Statista company, 2.11.2021 [cit. 2021-12-08]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/1099933/travel-and-tourism-share-of-gdp/>

TAGESSCHAU, 2022. *Tourismus erholt sich nur langsam: Hotelverband erwartet Erholung bis 2023*. Tagesschau [online]. 10.02.2022 [cit. 2022-03-21]. Dostupné z: <https://www.tagesschau.de/wirtschaft/unternehmen/tourismus-deutschland-109.html>

THE ECONOMIST INTELLIGENCE UNIT N.A., 2020. *Germany economy: Quick View - Germany tightens safety measures to curb a spike in Covid-19*. ProQuest Central [online]. New York: The Economist Intelligence Unit N.A., Incorporated, Oct 15, 2020 [cit. 2022-01-27]. Dostupné z: <https://www.proquest.com/docview/2451454648/fulltext/6BF887E1EF5D4A60PQ/1?accountid=17116>

TRANSLATED BY CONTENTENGINE LLC, 2021. *COVID-19: Germany Enforces Measures to Regulate Entry to Public Places for Coronaviruses*. ProQuest Central [online]. Miami: ContentEngine LLC, a Florida limited liability company, Aug 23, 2021 [cit. 2022-01-27]. Dostupné z: <https://www.proquest.com/docview/2564054420/93DC7EF529444823PQ/27?accountid=17116>

TRANSLATED BY CONTENTENGINE LLC, 2021. *COVID-19: Germany tightens measures and closes public life until February*. ProQuest Central [online]. Miami: CE Noticias Financieras, English ed., Jan 19, 2021 [cit. 2022-01-27]. Dostupné z: <https://www.proquest.com/docview/2479401261/93DC7EF529444823PQ/25?accountid=17116>

- TRANSLATED BY CONTENT ENGINE LLC, 2022. *France to relax anti-vendor measures in February*. ProQuest Central [online]. Miami: ContentEngine LLC, a Florida limited liability company, Jan 20, 2022 [cit. 2022-01-27]. Dostupné z: <https://www.proquest.com/docview/2621859157/fulltext/A7E0F0005C774B9FPQ/5?accountid=17116>
- UNITED NATIONS, 2010. *International Recommendations for Tourism Statistics 2008: Main purpose of a tourism trip* [online]. New York: United Nations Publication [cit. 2022-01-04]. ISBN 978-92-1-161521-0. Dostupné z: https://unstats.un.org/unsd/publication/seriesm/seriesm_83rev1e.pdf
- UNWTO, 2018. *European Union Tourism Trends* [online]. Madrid: World Tourism Organization [cit. 2022-01-24]. ISBN 978-92-844-1947-0. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284419470>
- UNWTO, 2020. *Basic tourism statistics: inbound tourism – Arrivals in France by region of origin, arrivals in Germany by region of origin* [online]. Madrid: World Tourism Organization [cit. 2022-03-04]. Dostupné z: <https://www.unwto.org/statistic/basic-tourism-statistics>
- UNWTO, 2020. *Basic tourism statistics: outbound tourism – Departures overtime: France, Germany* [online]. Madrid: World Tourism Organization [cit. 2022-03-04]. Dostupné z: <https://www.unwto.org/statistic/basic-tourism-statistics>
- UNWTO, 2020. *UNWTO Briefing Note – Tourism and COVID-19: Issue 1 – How are countries supporting tourism recovery?* Madrid: World Tourism Organization. ISBN 978-92-844-2188-6. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/book/10.18111/9789284421893>
- UNWTO, 2020. *Employment in tourism industries – UNWTO global tourism dashboard (indicator)* [online]. Madrid: World Tourism Organization [cit. 2021-12-03]. Dostupné z: <https://www.unwto.org/tourism-employment>
- UNWTO, 2020. *International Tourism Highlights, 2020 Edition* [online]. Madrid: World Tourism Organization [cit. 2021-12-03]. ISBN 978-92-844-2245-6. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284422456>
- UNWTO, 2021. *Country profile inbound tourism: International tourism receipts – UNWTO global tourism dashboard (indicator)* [online]. Madrid: World Tourism Organization

- [cit. 2021-12-03]. Dostupné z: <https://www.unwto.org/country-profile-inbound-tourism>
- UNWTO, 2021. *Seasonality – UNWTO global tourism dashboard* (indicator) [online]. Madrid: World Tourism Organization [cit. 2021-12-03]. Dostupné z: <https://www.unwto.org/seasonality>
- UNWTO, 2022. *Country profile inbound tourism: International tourism arrivals – UNWTO global tourism dashboard* (indicator) [online]. Madrid: World Tourism Organization [cit. 2021-12-03]. Dostupné z: <https://www.unwto.org/country-profile-inbound-tourism>
- VISITFRENCHWINE, 2016. *Vinařská turistika ve Francii v číslech. Visitfrenchwine* [online]. [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <https://www.visitfrenchwine.com/en/product/wine-tourism-france-numbers>
- WBG, 2022. *International tourism, number of arrivals – European union – Yearbook of Tourism Statistics (WTO)*. Washington D.C., USA: World Bank Group [cit. 2022-01-24]. Dostupné z: <https://data.worldbank.org/indicator/ST.INT.ARVL?locations=EU>
- WBG, 2022. *International tourism, number of arrivals – France – Yearbook of Tourism Statistics (WTO)*. Washington D.C., USA: World Bank Group [cit. 2022-01-24]. Dostupné z: https://data.worldbank.org/indicator/ST.INT.ARVL?locations=FR&most_recent_value_desc=true
- WBG, 2022. *International tourism, number of arrivals – Germany – Yearbook of Tourism Statistics (WTO)*. Washington D.C., USA: World Bank Group [cit. 2022-01-24]. Dostupné z: https://data.worldbank.org/indicator/ST.INT.ARVL?locations=DE&most_recent_value_desc=true
- WBG, 2022. *International tourism, receipts (current US\$) – European union – Yearbook of Tourism Statistics (WTO)*. Washington D.C., USA: World Bank Group [cit. 2022-01-24]. Dostupné z: <https://data.worldbank.org/indicator/ST.INT.RCPT.CD?locations=EU>

- WTTC, 2020. *Economic Impact Reports: WTTC's latest annual research shows* [online]. Londýn: World Travel & Tourism Council [cit. 2022-01-26]. Dostupné z: <https://wttc.org/Research/Economic-Impact>
- WTTC, 2021. *Country/region data – France 2021 Annual Research: Key Highlights (pdf)* [online]. Londýn: World Travel & Tourism Council [cit. 2022-01-26]. Dostupné z: <https://wttc.org/Research/Economic-Impact>
- WTTC, 2021. *Country/region data – Germany 2021 Annual Research: Key Highlights (pdf)* [online]. Londýn: World Travel & Tourism Council [cit. 2022-01-26]. Dostupné z: <https://wttc.org/Research/Economic-Impact>
- WTTC, 2022. *Travel and Tourism Direct Contribution To Employment, % – France, 2010-2018 (indicator)* [online]. Londýn: World Travel & Tourism Council [cit. 2022-01-26]. Dostupné z: https://tcd360.worldbank.org/indicators/tot.direct.emp?country=FRA&indicator=24644&viz=line_chart&years=2010,2018
- WTTC, 2022. *Travel and Tourism Direct Contribution To Employment, % – Germany, 2010-2018 (indicator)* [online]. Londýn: World Travel & Tourism Council [cit. 2022-01-26]. Dostupné z: https://tcd360.worldbank.org/indicators/tot.direct.emp?country=DEU&indicator=24644&viz=line_chart&years=2010,2018
- WTTC, 2022. *Travel and Tourism Direct Contribution To GDP, % – France, 2010-2018 (indicator)* [online]. Londýn: World Travel & Tourism Council [cit. 2022-01-26]. Dostupné z: https://tcd360.worldbank.org/indicators/tot.direct.gdp?country=FRA&indicator=24648&viz=line_chart&years=2010,2018
- WTTC, 2022. *Travel and Tourism Direct Contribution To GDP, % – Germany, 2010-2018 (indicator)* [online]. Londýn: World Travel & Tourism Council [cit. 2022-01-26]. Dostupné z: https://tcd360.worldbank.org/indicators/tot.direct.gdp?country=DEU&indicator=24648&viz=line_chart&years=2010,2018
- WTTC, 2022. *Travel and Tourism Total Contribution To Employment, % – France, 2010-2018 (indicator)* [online]. Londýn: World Travel & Tourism Council [cit. 2022-01-

26]. Dostupné z:

https://tcdata360.worldbank.org/indicators/tnt.tot.contrib.emp?country=FRA&indicator=24688&viz=line_chart&years=2010,2018

WTTC, 2022. *Travel and Tourism Total Contribution To Employment, % – Germany, 2010-2018* (indicator) [online]. Londýn: World Travel & Tourism Council [cit. 2022-01-26]. Dostupné z:

https://tcdata360.worldbank.org/indicators/tnt.tot.contrib.emp?country=DEU&indicator=24688&viz=line_chart&years=2010,2018

WTTC, 2022. *Travel and Tourism Total Contribution To GDP, % – France, 2010-2018* (indicator) [online]. Londýn: World Travel & Tourism Council [cit. 2022-01-26]. Dostupné z:

https://tcdata360.worldbank.org/indicators/tnt.tot.contrib.gdp?country=FRA&indicator=24693&viz=line_chart&years=2010,2018

WTTC, 2022. *Travel and Tourism Total Contribution To GDP, % – Germany, 2010-2018* (indicator) [online]. Londýn: World Travel & Tourism Council [cit. 2022-01-26]. Dostupné z:

https://tcdata360.worldbank.org/indicators/tnt.tot.contrib.gdp?country=DEU&indicator=24693&viz=line_chart&years=2010,2018

XINHUA NEWS AGENCY - CEIS, 2022. *Chancellor Scholz considers easing Germany's COVID-19 measures. ProQuest Central* [online]. Feb 11, 2022 [cit. 2022-01-27]. Dostupné z:

<https://www.proquest.com/docview/2627458423/93DC7EF529444823PQ/22?accountid=17116>